

PLA DE CONVIVÈNCIA

IES ALBAL

2025-26

Índex

1. El nostre centre. Diagnòstic de l'estat de la igualtat i la convivència en el centre.....	3
2. Legislació que regula el Pla de Convivència i Igualtat a l'IES Albal.....	4
3. Composició i pla d'actuació de la comissió d'igualtat i convivència	6
4. Detecció de necessitats i planificació d'accions de formació en la matèria de convivència adreçades a la comunitat.....	7
5. Accions per a la consecució d'una escola igualitària i coeducadora.....	8
6. Mesures i accions orientades a la sensibilització, informació i promoció de la convivència positiva, la prevenció de conflictes, el respecte a la diversitat, al foment de la integració de la diversitat afectiva i sexual, identitats i/o expressions de gènere i intersexualitat per a aconseguir un clima educatiu adequat al centre.....	10
7. Contextualització dels protocols d'igualtat i convivència.....	18
7.1. Absentisme escolar	
7.2. Autolesions i conductes de suïcidi	
7.3. Protocol acollida alumnat nouvingut.	
7.4. Protocol acompanyament per a garantir l'identitat.	
7.5. Atenció sanitària	
7.6. Prevenció i detecció salut mental.	
7.7. Assetjament escolar i ciberassetjament. Intimidació d'alumnes.	
7.8. Conductes que alteren la convivència.	
7.9. Maltractament infantil.	
7.10. Violència de gènere.	
7.11 Protocol de suport, assessorament i acompanyament al personal dels centres educatius davant d'agressions produïdes per l'exercici de les seues funcions	
7.12 Protocol d'actuacions en l'àmbit educatiu davant situacions de crisis	
8. Procediments d'actuació i intervenció previstos en el NOF del centre	61
9. Procediment per a articular la col·laboració amb entitats i institucions de l'entorn en el pla d'igualtat i convivència.....	66
10. Estratègies i criteris per a realitzar la difusió, el seguiment i l'avaluació del pla d'igualtat i convivència en el marc del PEC.....	67

L'objectiu del Pla de Convivència de l'IES Albal és que el nostre centre siga un espai de respecte, llibertat i igualtat, on cada persona siga valorada en la seua singularitat. Per eixe motiu, la coeducació, la inclusió de la diversitat afectiva i sexual, i la prevenció de qualsevol forma de violència constituïran eixos essencials del Pla de Convivència del nostre centre.

1. DIAGNÒSTIC DE LA CONVIVÈNCIA A L'IES ALBAL

L'IES d'Albal és l'únic centre d'Educació Secundària, Batxillerat i Cicles Formatius de la població d'Albal; per la qual cosa, els seus més de 900 alumnes presenten una tipologia molt diversa: junt a un grup d'alumnat treballador i amb motivació per l'estudi, trobem un altre grup que necessita una supervisió constant de la família i el professorat, o rebutja el sistema educatiu i normalment funciona amb mesures especials. Així mateix, també comptem amb un xicotet grup d'alumnat absentista que, malgrat l'ajuda i la insistència del centre i de serveis socials, no sempre s'adapta al sistema educatiu.

Encara que som conscients de la impossibilitat d'erradicar completament la conflictivitat del centre; considerem que alguns conflictes es poden previndre, en altres casos poden eliminar-se les situacions de risc o poden promoure's conductes prosocials i mètodes alternatius allunyats de la utilització de la violència. Així mateix ha crescut el nombre de conflictes que tenen l'origen a les xarxes socials i que es convertixen en el punt d'inici d'una conflictivitat que té repercussió i continuïtat dins del centre i que, per tant, també cal que aprengam a afrontar. Per tot això, la convivència del nostre centre necessita de plans d'actuacions concrets (Pla d'acció tutorial, codocència, atenció a la diversitat, equip de mediació, Pigmalió i accions de compensatòria amb els projectes PASE i PAC), que garantisquen un desenvolupament positiu dels drets i deures de tota la comunitat educativa.

De forma general, les conductes més reprovades pels docents del nostre IES són les que tenen a veure amb els alumnes que demostren poc interès per les seues classes, que no treballen, que no porten el material necessari, que no presten atenció i/o distrauen els seus companys i companyes, interrompent el desenvolupament normal de la classe. Cal destacar que el tipus de conducta problemàtica més freqüent al nostre centre, i que correspon generalment a l'alumnat de primer cicle d'ESO, són els comportaments disruptius a l'aula, que impedeixen que la classe es desenvolupe amb normalitat, interrompent al professorat, i de vegades faltant-li al respecte. Preocupa de manera especial este comportament que suposa falta de respecte quan este, a més, s'acompanya d'un enfrontament públic i pot implicar menyscabament de l'autoritat del docent davant de la resta dels companys. També es concedeix importància especial a les conductes que suposen discriminació, racisme o xenofòbia, i aquelles que condueixen a accions d'assetjament.

En un altre ordre de coses, la diversitat social ens obliga a actuar davant de la identitat i expressió de gènere, intersexualitat i transexualitat. És per això que el nostre centre no és alié ni a aquesta demanda ni a aquesta realitat que ens envolta i sobre la qual s'han d'implementar les actuacions específiques. Per això, des de la Coordinació de Convivència es realitza el seguiment de l'alumnat i la col·laboració de l'associació LAMBDA és essencial com a mesura de concienciació del nostre alumnat.

Amb tot això, l'IES d'Albal enfoca la convivència des d'un punt de vista constructiu,

preventiu i positiu i amb l'objectiu de garantir un comportament adequat i establir una filosofia de resolució de conflictes que tinga en el diàleg la seua pedra angular.

2. LEGISLACIÓ QUE REGULA EL PLA DE CONVIVÈNCIA A L'IES D'ALBAL

- Llei orgànica 1/1996, de 15 de gener, de protecció jurídica del menor, de modificació parcial del Codi Civil i de la Llei d'enjudiciament civil (BOE 15, 17.01.1996). Actualitzada per Decret 193/2025, de 12 de diciembre, del Consell, de la convivència en el sistema educatiu de la Comunitat Valenciana.
- Llei orgànica 1/2004, de 28 de desembre, de Mesures de Protecció Integral contra la Violència de Gènere (BOE 313, 29.12.2004), que insta que s'adopten les mesures necessàries per a assegurar que els consells escolars impulsen l'adopció de mesures educatives que fomenten la igualtat real i efectiva entre homes i dones. Actualitzada per Decret 193/2025, de 12 de diciembre, del Consell, de la convivència en el sistema educatiu de la Comunitat Valenciana.
- Llei orgànica 3/2007, de 22 de març, per a la igualtat efectiva de dones i homes (BOE 71, 23.03.2007), en què s'insta la inclusió del principi d'igualtat efectiva entre dones i homes en el sistema educatiu.
- Llei orgànica 8/2021, de 4 de juny, de protecció integral a la infància i a l'adolescència enfront de la violència (BOE 134, 05.06.2021).
- Llei Orgànica 10/2022, del 6 de setembre, de garantia integral de la llibertat sexual (BOE 215, 07.09.2022).
- Llei 7/2012, de 23 de novembre, de la Generalitat, Integral contra la Violència sobre la Dona a l'Àmbit de la Comunitat Valenciana (DOGV 6912, 28.11.2012).
- Llei 8/2017, de 7 d'abril, de la Generalitat, integral del reconeixement del dret a la identitat i a l'expressió de gènere a la Comunitat Valenciana (DOGV 8019, 11.04.2017), modificada per la Llei 5/2025, de 30 de maig, de mesures fiscals, de gestió administrativa i financera, i organització de 31.05.2025).
- Llei 6/2022, del 31 de març, de modificació del Text refós de la Llei general de drets de les persones amb discapacitat i de la seva inclusió social, aprovat pel Reial decret legislatiu 1/2013, del 29 de novembre, per establir i regular l'accessibilitat cognitiva i les seves condicions d'exigència i aplicació (2012).
- Llei 11/2003, del 10 d'abril, de la Generalitat, sobre l'Estatut de les Persones amb Discapacitat (DOGV 4479, 11.04.2003).
- Llei 7/2012, de 23 de novembre, de la Generalitat, Integral contra la Violència sobre la Dona a l'Àmbit de la Comunitat Valenciana (DOGV 6912, 28.11.2012).
- Llei 8/2017, de 7 d'abril, de la Generalitat, integral del reconeixement del dret a la identitat i a l'expressió de gènere a la Comunitat Valenciana (DOGV 8019, 11.04.2017), modificada per la Llei 5/2025, de 30 de maig, de mesures fiscals, de gestió administrativa i financera, i organització de 31.05.2025).
- Llei 23/2018, del 29 de novembre, de la Generalitat, d'igualtat de les persones LGTBI (DOGV 8436, 03.12.2018).
- Llei 26/2018, del 21 de desembre, de la Generalitat, de drets i garanties de la infància i l'adolescència (DOGV 8450, 24.12.2018) Núm. 10148 / 10.07.2025 25 / 149

- Llei 6/2022, del 31 de març, de modificació del Text refós de la Llei general de drets de les persones amb discapacitat i de la seva inclusió social, aprovat pel Reial decret legislatiu 1/2013, del 29 de novembre, per establir i regular l'accessibilitat cognitiva i les seves condicions d'exigència i aplicació (2012).
- Llei 15/2022, del 12 de juliol, integral per a la igualtat de tracte i la no discriminació (BOE 167, 13.07.2022).
- Llei 4/2023, de 28 de febrer, per a la igualtat real i efectiva de les persones trans i per a la garantia dels drets de les persones LGTBI (BOE 51, 01.03.2023).
- Reial Decret Legislatiu 1/2013, del 29 de novembre, pel qual s'aprova el Text Refós de la Llei General de drets de les persones amb discapacitat i de la seva inclusió social (BOE 289, 03.12.2013).
- Reial Decret 193/2023, de 21 de març, pel qual es regulen les condicions bàsiques d'accessibilitat i no discriminació de les persones amb discapacitat per a l'accés i la utilització dels béns i serveis a disposició del públic (BOE 69, 22.03.2023).
- Decret 102/2018, de 27 de juliol, del Consell, de desplegament de la Llei 8/2017, integral del reconeixement del dret a la identitat i l'expressió de gènere a la Comunitat Valenciana (DOGV 8373, 31.08.2018).
- Decret 252/2019, de 29 de novembre, del Consell, de regulació de l'organització i el funcionament dels centres públics que imparteixen ensenyaments d'Educació Secundària Obligatoria, Batxillerat i Formació Professional (DOGV 8693, 09.12.2019), a l'article 53, amb la figura de la figura.
- Decret 101/2020, del 7 d'agost, del Consell, de desplegament de la Llei 23/2018, del 29 de novembre, de la Generalitat, d'igualtat de les persones LGTBI (DOGV 8884, 17.08.2020).
- Decret 95/2023, de 29 de juny, del Consell, pel qual es regulen les unitats educatives terapèutiques/hospitals de dia infantil i adolescent en el Sistema Educatiu Valencià (DOGV 9631, 04.07.2023).
- Ordre de 12 de setembre de 2007, de la Conselleria d'Educació, per la qual es regula la notificació de les incidències que alterin la convivència escolar, emmarcada dins el Pla de Prevenció de la Violència i Promoció de la Convivència als centres escolars de la Comunitat Valenciana (PREVI) (DOGV 5609, 28).
- Ordre 10/2023, de 22 de maig, de la Conselleria d'Educació, Cultura i Esport, per la qual es regulen i concreten determinats aspectes de l'organització i el funcionament de l'orientació educativa i professional al sistema educatiu valencià (DOGV 9606, 30.05.2023).
- Resolució conjunta d'11 de desembre del 2017, de la Conselleria d'Educació, Investigació, Cultura i Esport i de la Conselleria de Sanitat Universal i Salut Pública, per la qual es dicten instruccions per a la detecció i l'atenció precoç de l'alumnat que pugui presentar un problema de salut mental (DOGV 8196, 22.12.2017).
- Resolució de 17 d'abril del 2024, sobre determinats aspectes per a la regulació de l'ús de dispositius mòbils en centres educatius no universitaris sostinguts amb fons públics de la Comunitat Valenciana (DOGV 9841, 03.05.2024).
- Resolució de 20 de desembre de 2024, de la Conselleria d'Educació, Cultura, Universitats i Ocupació, per la qual s'estableix el protocol de suport,

assessorament i acompanyament al personal dels centres educatius davant d'agressions produïdes per l'exercici de les seves funcions (DOGV 10014, 27.12.2024).

- Resolució conjunta de 16 de gener de 2025, de la Direcció General d'Innovació i Inclusió Educativa i la Direcció General de Salut Mental i Addiccions sobre el procediment de col·laboració amb les unitats de detecció precoç als centres educatius de titularitat de la Generalitat Valenciana (DOGV 10028, 20.01.2025).

- Resolució de 20 de febrer de 2025, de la Direcció General d'Innovació i Inclusió Educativa, sobre el procediment de col·laboració per a l'assessorament i la intervenció inicial de les unitats de detecció precoç de salut mental a l'àmbit educatiu (DOGV 10054, 25.02.2025).

- Decret 193/2025, de 12 de desembre, del Consell, de la convivència al sistema educatiu de la Comunitat Valenciana

3. COMPOSICIÓ I PLA D'ACTUACIÓ DE LA COMISSIÓ DE CONVIVÈNCIA I DE L'EQUIP DE MEDIACIÓ

Els agents implicats en la promoció de la convivència del centre són:

- Tutoria, equip docent i claustre de professors
- Equips o departaments d'orientació educativa
- La direcció del centre
- Consell escolar
- Comissió d'inclusió, igualtat i convivència del consell escolar
- Òrgans de coordinació docent
- Les unitats d'orientació especialitzades
- Inspecció educativa

Però, encara que de forma general és responsabilitat de tots els membres de la comunitat educativa vetlar per la convivència del centre, en l'àmbit de les seues competències amb l'objectiu de resoldre els diferents conflictes del dia a dia, durant els curs 2025-26 la comissió de Convivència està formada per:

- Cristina Soler Pérez (Directora).
- Esther Pardo Hernández (Cap d'estudis).
- Guillem Estruch Cucarella (Cap d'estudis).
- Inmaculada Santos Hervás (Dep. d'Orientació; cap de departament).
- Sara Martínez Ramírez (Dep. d'Orientació)
- Luis Abellán Bordallo (Dep. d'Orientació)
- Ana Martínez Iturbe (Coordinadora d'igualtat i convivència).
- Porfi Martínez López (Coordinador 1r i 2n ESO)

De manera setmanal, els components de la comissió de convivència ens reunixen per a tractar els conflictes i situacions que s'han donat en eixos cinc dies. Aquesta comissió té com a finalitat garantir una aplicació correcta del Pla de Convivència i, per tant, li corresponen les funcions següents:

- 1- Ordenar la convivència per a aconseguir els objectius educatius (adequat clima de treball i respecte mutu; prevenció de conflictes entre els membres de la comunitat

educativa; adquisició de les competències bàsiques, principalment la competència social i ciutadana; millora del rendiment acadèmic) incorporant les actuacions als diferents projectes del centre.

- 2- Previndre la violència per mitjà d'un pla integral d'actuació consensuat i assumit per tota la comunitat educativa.
- 3- Mantindre formes d'actuar coherents, uniformes i sistemàtiques per part de tots:
 - Disposar d'un model d'actuació respecte de l'alumnat que presenta alteracions conductuals que dificulten lleument la convivència escolar
 - Unificar criteris d'actuació respecte de l'alumnat que presenta alteracions conductuals que dificulten greument la convivència escolar
 - Dotar a la Comunitat Educativa de Model d'actuació davant de situacions de possible assetjament escolar o *bullying*.

Per altra banda, la Comissió de Convivència treballa amb el suport de l'Equip de mediació, que es compon de l'orientadora, la coordinadora de Convivència i Igualtat i dos professors encarregats de l'organització de la Mediació i la formació dels mediadors, tant del professorat com de l'alumnat.

4. DETECCIÓ DE NECESSITATS I PLANIFICACIÓ D'ACCIONS DE FORMACIÓ EN LA MATÈRIA DE CONVIVÈNCIA ADREÇADES A LA COMUNITAT

Les necessitats de la comunitat educativa en l'àmbit de la convivència i igualtat es mantenen al llarg dels cursos, però també varien cada any en funció de la realitat social, les circumstàncies externes i l'avanç de les noves tecnologies. Per això, la búsqueda d'un ambient inclusiu i igualitari basat en el respecte a la diversitat i a l'individu serà sempre l'eix vertebrador de qualsevol acció que es duga a terme en el centre.

En primer lloc, tenim aquells casos que fan referència al comportament disruptiu dins de l'aula. Aquests alumnes responen a un perfil d'alumnat desmotivats, amb carències socio-econòmiques, problemes familiars i una falta d'hàbits d'estudi. Aquestes actituds deriven en faltes de respecte a companys i inclús al professorat.

Quant als conflictes en la convivència dels alumnes, hem de parar tant els que sorgeixen a les aules com els que comencen fora del centre o inclús arrosseguem de l'escola. És importantíssim el treball que fa el coordinador del Pla de Transició i el Departament d'Orientació per tal de millorar el trasvàs d'informació amb els centres escolars adscrits.

En aquesta línia, els darrers anys hem sumat un nou factor com és el mal ús del mòbil i les xarxes socials. Hem de treballar des de les tutories, el PAT i l'educació en valors a aprendre a utilitzar aquestes eines. El cyberbullying és més difícil encara de detectar perquè s'amaga en les pantalles i Apps i passa fora del centre. És necessària també la col·laboració de les famílies.

Malauradament, també hem detectat un augment dels casos d'autolesions i intents de suïcidi entre l'alumnat. Com a societat i en l'àmbit familiar, hem de replantejar-nos què volen manifestar els nostres joves i el patiment que els porta a aquestes actuacions.

S'ha produït una millora en la visibilització de les necessitats del col·lectiu LGTBI+. El treball globalitzador i transversal del tractament d'aquesta realitat ha suposat un avanç cap a l'absoluta normalitat, però s'ha de continuar treballant en l'educació emocional i la plena consciència de la sexualitat d'un alumnat que es troba en un moment de canvi i de pas de la infantesa a la vida adulta.

Per últim, a nivell social, les últimes dècades molts organismes oficials estan lluitant per disminuir la violència de gènere i domèstica. Les actuacions van des d'una educació igualitària fins a la protecció de la dona i els menors, passant per totes aquelles mesures que almenen sobre el patiment de les víctimes d'aquesta situació.

Amb aquesta realitat, que roman i que canvia constantment alhora, resulta imprescindible mantindre una correcta formació i actualització de tota la comunitat educativa. Destaquem la formació personal i permanent del professorat sobre benestar emocional, tutories afectives i practiques restauratives, els cursos de mediació i resolució de conflictes tant per a professors com per a l'alumnat (mediadors), el projecte incipient de l'Escola de pares, l'assessorament d'organitzacions com LAMBDA o la concienciació que es du a terme des de el Pla director de coeducació, la Diputació o els serveis socials de l'Ajuntament d'Albal.

5. ACCIONS PER A LA CONSECUCIÓ D'UNA ESCOLA IGUALITÀRIA I COEDUCADORA

5.1. Accions orientades al reconeixement i la inclusió de les dones i la seua producció cultural i científica dins de les programacions de cada matèria.

Dins de les actuacions del Pla d'Acció tutorial i dins de les activitats que es pauten en cada assignatura, trobem dinàmiques que volen posar en valor el treball de la dona en els àmbits científics i acadèmics.

Algunes de les campanyes a destacar són:

- Xerrades sobre les dones i els estudis d'enginyeria.
- Promoció de la lectura d'obres escrites per dones dins del Pla Lector
- Tutories i tractament des de les diferents matèries de la visibilització del paper de la dona el 8M.

5.2. Accions de prevenció de la violència de gènere.

La violència de gènere és una lacra de la nostra societat. El treball d'educació en la igualtat i la no-violència s'ha de fer des de tots els àmbits. Al centre es fa des de les tutories una tasca de concienciació que es completa també amb la reflexió que es duu a terme des de qualsevol matèria en l'educació en valors. Cada curs al llarg del mes de novembre i amb motiu del Dia contra la violència de gènere l'alumnat rep xerrades sobre aquest tema. Com és habitual en la nostra tasca educadora, també en les hores de Tutoria es fan campanyes de visibilització i sensibilització. Finalment, també és fonamental el treball de l'Ajuntament que ens pauta les actuacions, i cada 25N alumnat del nostre centre participa en l'Ajuntament en les actuacions de reivindicació d'aquest dia.

5.3. Accions de promoció de la diversitat sexual, familiar i d'identitats de gènere.

El Claustre i l'Equip Directiu realitzarà les següents accions:

- 1.- Vetllarà perquè el centre siga un espai respectuós, lliure de tota pressió, agressió o discriminació per motius d'identitat de gènere, expressió de gènere, diversitat sexual i familiar en qualsevol dels vessants o manifestacions.
- 2.- Garantirà que tots els documents que organitzen la vida, el funcionament i la convivència del centre siguen respectuosos amb la identitat de gènere sentida.
- 3.- Impulsarà mesures tendents a garantir el respecte efectiu de la diversitat d'orientacions sexuals, així com l'acceptació de les diferents expressions d'identitat de gènere i evitant comportaments sexistes i discriminatoris.
- 4.- Realitzarà un diagnòstic sobre la situació de la identitat de gènere, expressió de gènere, diversitat i familiar al centre, els resultats del qual seran la base per implementar les mesures oportunes.
- 5.- Garantirà que l'equip d'orientació educativa i psicopedagògica tinga una formació adequada sobre la identitat de gènere, expressió de gènere i diversitat per poder donar suport psicopedagògic a l'alumnat i a les famílies que ho necessiten.

Es vol, a més, impulsar en l'àmbit educatiu els objectius de l'Estratègia de Salut Sexual i Reproductiva de la Comunitat Valenciana 2017- 2021 (ESSR), que reconeix la salut sexual com un dret fonamental, que persegueix la reducció de les desigualtats entre dones i homes, i que promou el desenvolupament efectiu dels drets sexuals i reproductius, així com el respecte a la diversitat sexual, de gènere, funcional i cultural.

En aquest sentit, la Llei orgànica 8/2021, de protecció integral a la infància i a l'adolescència davant la violència, contempla, en el capítol IV, sobre els principis en l'àmbit educatiu, que l'educació afectivosexual s'ha d'incloure de forma transversal, adaptada al nivell maduratiu i, si escau, a la diversitat funcional que pugui presentar la persona.

6. MESURES I ACCIONS ORIENTADES A LA SENSIBILITZACIÓ, INFORMACIÓ I PROMOCIÓ DE LA CONVIVÈNCIA POSITIVA, LA COMUNICACIÓ NO VIOLENTA, LA PREVENCIÓ DE CONFLICTES, EL RESPECTE A LA DIVERSITAT, AL FOMENT DE LA INTEGRACIÓ DE LA DIVERSITAT AFECTIVA I SEXUAL, IDENTITATS I/O EXPRESSIONS DE GÈNERE I INTERSEXUALITAT PER A ACONSEGUIR UN CLIMA EDUCATIU ADEQUAT AL CENTRE

Orientades a la sensibilització, informació i promoció de la convivència positiva, la comunicació no violenta, la prevenció de conflictes i el respecte a la diversitat

RECURS	MESURES I ACCIONS	OBJECTIUS	APLICACIÓ	RESPONSABLES
PATIS DINÀMICS I COEDUCATIUS	Organització d'activitats diverses durant els patis: jocs de taula, cinefòrum, grup voluntariat pel valencià, competicions esportives coeducatives,...	- Donar una alternativa lúdica que substituisca els aparells electrònics i desenvolupi les habilitats socials i comunicatives de l'alumnat. - Donar un espai d'entreteniment a l'alumnat amb interessos múltiples i sense diferenciació de gènere.	Pati de les 9:50 i pati de les 10:45. A diari	Ana Martínez Alexandra Sánchez Anna Camanyes Natxo Porcar
MODEL DIALÒGIC DE CONVIVÈNCIA	El model dialògic és una actuació d'èxit recollida en el projecte d'investigació INCLUD-ED del VI programa marc de la Comissió	• Consensuar normes per assegurar unes relacions lliures de violència des de les primeres edats. • Donar protagonisme a l'ètica	Trimestralment	Equip directiu Consell escolar Tutors i tutores

	Europea. Dins de les actuacions d'èxit que impliquen un model dialògic de la convivència, l'IES Albal desenvoluparà l'assemblea de delegats i delegades, formada per un o dos representants de cada classe que hi traslladen els acords de classe a l'assemblea. https://ceice.gva.es/web/inclusioeducativa/model-dialogic-de-prevencio-de-conflictos	procedimental i la democràcia deliberativa, ja que possibiliten poder canviar postures inicials quan s'escolten arguments de validesa d'altres persones de la comunitat. ● Treballar específicament les activitats d'elecció de delegats. ● Conscienciar els companys i companyes del grup, per a que la seua participació en el centre siga efectiva i amb responsabilitat; respectant les normes i exposant els seus punts de vista amb respecte.		
MEDIACIÓ	La mediació és un procés de resolució de conflictes que fomenta la participació democràtica en el procés d'aprenentatge, i possibilita una solució del conflicte assumida i desenrotllada amb el compromís de les parts. Durant el procés de mediació, les parts tenen l'oportunitat d'explicar el seu punt de vista, les seues preocupacions, necessitats i interessos, proporcionant-los ocasió per a esplaïar els seus sentiments i sentir-se escoltades. Les persones mediadores no imposen una solució al problema, són les parts les que mantenen sempre la responsabilitat	● Transformar les situacions conflictives en oportunitats d'aprenentatge. ● Presentar la informació sobre mediació a l'agenda i posar-lo també al tauló d'anuncis del centre. ● Realitzar l'horari d'atenció a la mediació i actualitzar el llistat de mediadors en actiu. ● Crear una xarxa de comunicació entre mediadors per correu-email. ● Fer activitats de divulgació de la mediació a totes les tutories. ● Revisar casos i situacions d'alteració de la convivència i proposar accions de millora entre l'alumnat i professorat mediador. ● Participar en activitats de formació en mediació. ● Reunir a tot l'equip de mediació.	Anualment	Equip de Mediació Dep. Orientació

	de prendre la seua pròpia decisió. https://ceice.gva.es/va/web/inclusioeducativa/equips-de-mediacio-i-convivencia	● Realitzar les mediacions que es vagen presentant tant formals com informals. ● Establir el calendari de reunions de coordinació amb tots els professors i alumnes mediadors.		
PLA D'ACCIÓ TUTORIAL	El pla d'acció tutorial potenciarà el paper de la tutoria en la prevenció i mediació per a la resolució pacífica dels conflictes en la millora de la convivència escolar.	● Continuar amb les relacions de col·laboració establides amb l'Ajuntament. ● Continuar amb les coordinacions setmanals d'equips de tutors de l'ESO. ● Introduir als Plans d'Acció Tutorial de les etapes, les activitats que faciliten prendre acords per resoldre situacions conflictives quotidianes al centre i a les aules. ● Fer activitats d'organització- funcionament del grup classe i convivència, així com de tècniques d'estudis. ● Donar contingut a les tutories individualitzades com a part del procediment d'actuació front conductes que alteren la convivència al centre i a les aules. ● Millorar els canals de comunicació i aconseguir accions conjuntes de l'equip docent. ● Mantindre un contacte directe i constant amb les famílies del grup.	Anualment	Dep. Orientació Coordinació de Secundària i Batxillerat Direcció d'estudis Vicedirecció Tutors i tutores

	escolar que entenem com a factor de desmotivació que genera sentiments d'exclusió i actituds reactives d'agressivitat. Està dirigit a l'alumnat de 1r i 2n ESO.		sessions a la setmana	encarregat
PASE	És una mesura de suport temporal (màxim un curs) destinada a l'alumnat estranger de nova incorporació. En una 1a fase, oferix suport a l'alumnat que desconeix la llengua d'ensenyança del centre. En una 2n fase, oferix suport a l'alumnat que té deficiències en les àrees o matèries, principalment en les instrumentals per a facilitar-li la seua ràpida integració escolar. La metodologia del programa integra l'aprenentatge lingüístic amb els continguts de les àrees i matèries. El Programa de Compensació Educativa atén a la resta de l'alumnat estranger, proporcionant recursos personals i materials, d'acord amb el pla específic presentat per cada centre segons les necessitats educatives concretes del seu alumnat. El Programa d'Acollida al Sistema Educatiu que s'ha sol·licitat depèn	● Garantir el domini lingüístic en castellà i valencià. ● Afavorir la inclusió de l'alumnat amb barreres lingüístiques. ● Donar ferramentes per garantir el seguiment i continuïtat de les matèries en Castellà o Valencià.	Anualment Una o dues sessions a la setmana	Equip de professorat encarregat

	cada any del nombre d'alumnes estrangers que hi ha al centre. https://ceice.gva.es/es/web/innovacion-calidad/programa-de-acogida-al-sistema-educativo-pase-			
PLA LECTOR	Lectura diària 30 minuts a l'aula acompanyats per un professor als nivells de 1r, 2n i 3r d'ESO	- Crear espais de lectura personal - Fomentar la creació de l'hàbit lector	Anualment Tots el dies lectius	M^aDolores Mondéjar Silvia Martín
PIGMALIÓ	És un Projecte d'Innovació que es basa en l'ajuda i l'acompanyament que un estudiant major ofereix a un altre menor. Es basa en el desenvolupament de la intel·ligència emocional, en l'escolta activa i en la creació de xarxes d'afecte i suport entre els estudiants. https://ceice.gva.es/es/web/inclusioeducativa/programa-pigmalió	● Implicar als nostres estudiants en la creació d'un clima de benestar en el qual tots i totes puguin aprendre i créixer com a persones. ● Facilitar la integració en l'institut dels xiquets i xiquetes de Secundària i de qualsevol estudiant nouvingut al centre. ● Afavorir l'èxit acadèmic i personal de tot el nostre alumnat. ● Desenvolupar la intel·ligència emocional i les habilitats d'escolta activa. ● Millorar la convivència en el centre. ● Prevenir l'assetjament escolar i propiciar el benestar de tota la comunitat educativa.	Anualment Dues sessions a la setmana	Ana Martínez

Orientades al foment de la integració de la diversitat afectiva i sexual i/o expressions de gènere i intersexualitat

La LLEI 8/2017, de 7 d'abril, de la Generalitat, té per objecte establir un marc normatiu adequat per a garantir el dret d'autodeterminació de gènere de les persones que manifesten una identitat de gènere sentida diferent de l'assignada en el moment del naixement.

La identitat de gènere és la vivència interna i individual del gènere tal com cada persona la sent. Aquesta circumstància personal pot correspondre o no amb el sexe assignat en el naixement, consistent en l'apreciació visual dels òrgans genitals externs.

L'existència de persones trans, la identitat de gènere sentida de les quals no correspon amb la que els van assignar en nàixer, està present en totes les cultures de la humanitat i en tot temps històric.

Les respostes que les distintes societats han donat a aquesta realitat han estat molt diverses al llarg del temps i en les distintes geografies del món. Algunes han acceptat al seu si una realitat de gènere no estrictament binària i han articulat mecanismes socials i lleis que en promouen la integració. Altres, per desgràcia, han manifestat diversos graus de rebuig i repressió de les expressions d'identitat de gènere que han provocat greus violacions de drets humans de les persones trans. Aquest és el cas de la nostra societat, la qual cosa ens porta a la necessitat de crear un marc normatiu que reconega el dret a la identitat de gènere i a la lliure expressió del gènere sentit com un dret humà fonamental, i dotar-lo de les eines adequades per a fer-lo efectiu.

El procés de reconeixement de la diversitat de la identitat de gènere en la societat occidental segueix un camí imparabile, però encara està lluny de concloure. Les persones trans, homosexuals i bisexuals van ser prosclrites com a transgressió des de la norma religiosa durant segles.

Malgrat aquesta història de persecució, les persones trans, especialment les dones, han estat sempre l'avantguarda en la defensa de la dignitat i els drets de tot el col·lectiu de lesbianes, gais, trans, bisexuals i intersexuals (LGTBI), com ho demostra la seua participació destacada en els disturbis d'Stonewall a Nova York (1969), considerats l'inici del moviment LGTBI modern, i en la primera línia de la primera manifestació de l'orgull LGTBI que va tenir lloc a Espanya en 1977 (Barcelona).

Durant prop de setanta anys, la identitat trans ha figurat com a malaltia en els principals manuals de diagnòstic i en les principals classificacions de malalties, com la classificació internacional de malalties (CIE-10) de l'Organització Mundial de la Salut o el Manual de diagnòstic de malalties psiquiàtriques DSM-IV-R de l'American Psychiatric Association (APA), sota els qualificatius de trastorn de la identitat sexual o desordre de la identitat de gènere, el diagnòstic mèdic associat dels quals és la disfòria de gènere. Igual que amb l'homosexualitat, ha fet falta un llarg camí perquè autoritats mèdiques, associacions científiques i professionals reconsideraren aquesta classificació mèdica en les bases científiques, valoraren els components de prejudici que la componen i l'efecte estigmatitzador d'aquestes classificacions. En 2009 sorgeix la xarxa per la despatologització de la identitat trans a nivell mundial, amb l'objectiu de la retirada del trastorn d'identitat de gènere dels catàlegs diagnòstics del DSM-V i CIE-11. Tot i que vam arribar a el segle XXI, l'obertura en els drets civils universals de la comunitat LGBTI és relativament jove.

Davant d'aquest panorama, l'OMS va considerar que incloure la "incongruència de gènere" en la Classificació Internacional de Malalties (CIE-11) servirà com una eina per garantir que les persones transsexuals tinguin una cobertura de salut adequada. Aquest

moviment ha aconseguit per tant que recentment l'APA mateixa haja retirat el diagnòstic de trastorn de la identitat de gènere, quedant l'incongruència de gènere com un problema físic i no com un trastorn mental. En aquest procés de reconeixement s'han donat ja molts passos en diferents àmbits (global, europeu, estatal, autonòmic i local) en convertir el tractament de la identitat de gènere en una qüestió de drets humans.

L'IES Albal compta amb el col·lectiu LGTBIQ+ i Feminista "Albal sense armaris" dirigit per la professora Ana Hernández al qual es treballen tots els aspectes respecte a aquest tema i es fa molt d'èmfasi en els conceptes que tots hem de tindre clars:

1. Identitat de gènere: vivència interna i individual del gènere tal com cada persona la sent i autodetermina, podent o no correspondre amb el sexe assignat en el moment del naixement.

2. Expressió de gènere: manifestació de cada persona de la seua identitat de gènere.

3. Trans: tota aquella persona que s'identifica o expressa amb una identitat de gènere diferent del sexe que li va ser assignat en nàixer, incloses les persones trans i transgènere.

4. Procés de transició: Procés personal i únic d'autoafirmació de la pròpia identitat que persegueix l'adaptació progressiva a la identitat de gènere sentida. Correspon a cada persona decidir en quin moment inicia aquest procés.

5. Discriminació directa: existirà quan una persona haja sigut, siga o puga ser tractada de mode menys favorable que una altra en situació anàloga o comparable per motius de la seua identitat o expressió de gènere.

6. Discriminació indirecta: existirà quan una disposició, criteri o pràctica aparentment neutres, puguen ocasionar un desavantatge particular a persones per motius de la seua identitat o expressió de gènere.

7. Discriminació múltiple: existirà quan a més de discriminació per motiu d'identitat o expressió de gènere, una persona patisca de forma simultània discriminació per altres motius arrellegats en la legislació europea, nacional o autonòmica.

8. Discriminació per associació: es produeix quan una persona és objecte de discriminació per la seua relació amb una persona o grup trans.

9. Discriminació per error: existirà quan es done una situació en què una persona o un grup de persones són objecte de discriminació per identitat o expressió de gènere com a conseqüència d'una apreciació errònia.

10. Assetjament discriminatori: existirà quan qualsevol comportament o conducta que per raons d'identitat o expressió de gènere, es realitze amb el 16 propòsit o l'efecte d'atemptar contra la dignitat d'una o diverses persones i de crear un entorn intimidatori, hostil, degradant, ofensiu o segregat.

11. Represàlia discriminatòria: existirà quan un tracte advers o efecte negatiu es produeix contra una persona com a conseqüència de la presentació d'una queixa, una reclamació, una denúncia, una demanda o un recurs, de qualsevol tipus, destinat a evitar, disminuir o denunciar la discriminació o l'assetjament a què està sotmesa o ha sigut sotmesa per motiu de la seua identitat o expressió de gènere.

12. Victimització secundària: maltractament addicional exercit contra una persona que, sent víctima de discriminació, assetjament o represàlia per motiu de la seua identitat o expressió de gènere, pateix les conseqüències addicionals de la roïna o inadequada atenció per part dels responsables administratius, institucions de salut, policia o qualsevol altre agent implicat.

Per altra banda, la necessitat de l'agrupació anterior permet donar a conèixer els

drets de les persones del col·lectiu:

- a) Al reconeixement de la seua identitat de gènere lliurement manifestada, sense la necessitat de prova psicològica o metgessa.
- b) Al lliure desenvolupament de la personalitat d'acord amb la seua identitat i expressió de gènere.
- c) A ser tractades de conformitat a la seua identitat de gènere en tots els àmbits públics i privats.
- d) Que es respecte i protegeixca la seua integritat física i psíquica, així com les seues decisions en relació a la seua identitat i expressió de gènere.
- e) A rebre de la Generalitat una atenció integral i adequada a les seues necessitats mèdiques, psicològiques, jurídiques, educatives, socials, laborals i culturals en referència al desenvolupament de la seua identitat i expressió de gènere.
- f) Que es protegeixca l'exercici efectiu de la seua llibertat i a no patir discriminació per motiu d'identitat o expressió de gènere en tots els àmbits de la vida.

A més, a tenor de les reunions que el nostre centre ha fet amb el LAMBDA, és fonamental destacar els drets de les persones trans menors d'edat:

1. La Generalitat garantirà a les persones trans menors d'edat la protecció i l'atenció necessàries per a promoure el lliure desenvolupament de la seua personalitat i el seu desenvolupament integral per mitjà d'actuacions eficaces, a fi de garantir la seua integració familiar i social en el marc de programes coordinats de l'administració.

2. Les persones trans menors d'edat tenen dret a ser escoltades i a incorporar-se progressivament als processos de presa de decisions en relació a tota mesura que se'ls aplique en allò referent a la seua identitat i expressió de gènere.

3. Tota intervenció de la Generalitat haurà d'estar presidida pel criteri rector d'atenció a l'interès superior del menor i dirigida a garantir el lliure desenvolupament de la personalitat, d'acord amb la seua identitat i expressió de gènere, i a evitar situacions de patiment i indefensió.

4. Sense perjudi de les competències de la fiscalia de menors i les de La Generalitat en matèria de protecció de menors, l'empara de les persones trans menors d'edat en la present llei es produirà per mediació dels seus representants legals, o a través dels serveis socials de protecció de menors, quan s'aprecie l'existència de situacions de patiment i indefensió per negació abusiva de la seua identitat o expressió de gènere.

5. Es garantirà que les persones siguen tractades d'acord amb la seua identitat de gènere sentida i es respectarà la dignitat i privacitat de la persona.

Per garantir tots aquests drets el personal docent, a través dels plans de formació del professorat de la conselleria amb competències en educació, rebrà la formació necessària i adequada per a conèixer i integrar en la seua labor docent continguts relacionats amb la identitat de gènere, l'expressió de gènere, la diversitat sexual i familiar, per a prevenir el sexisme i la violència, com també per a contribuir a eliminar actituds i pràctiques discriminatòries.

L'administració educativa garantirà la inclusió de formació específica als equips directius de centres educatius per a la gestió de la identitat de gènere, l'expressió de gènere, la diversitat sexual i familiar.

Els centres educatius realitzaran accions de foment del respecte a la identitat de gènere, l'expressió de gènere, la diversitat sexual i familiar amb la participació de tota la

comunitat educativa, i en particular, amb les associacions de mares i pares de l'alumnat.

En aquesta línia, els centres educatius inclouran en el seus plans de formació del professorat cursos de formació impartits per professionals o organitzacions que treballen pel respecte a la identitat de gènere, l'expressió de gènere, la diversitat sexual i familiar. Aquestes accions hauran de constar en la programació general anual dels centres educatius.

La Guia per treballar la diversitat afectiva, sexual i de gènere pretén ser un punt de partida per a la transformació de la situació que vivim en els nostres centres, i està dirigida a tota la comunitat educativa: alumnat, professorat, personal no docent, famílies i sindicats; aborda el tema sense por i, en la mesura del possible, presenta solució.

7. CONTEXTUALITZACIÓ DELS PROTOCOLS D'IGUALTAT I CONVIVÈNCIA

7.1. Absentisme escolar

Regulat per la Resolució de 29 de setembre de 2021, de la directora general d'Inclusió Educativa, per la qual s'estableix el protocol d'actuació davant situacions d'absentisme escolar en els centres sostinguts amb fons públics de la Comunitat Valenciana que imparteixen ensenyaments obligatoris i Formació Professional Bàsica.

L'IES ALBAL vetla pel dret a l'educació de l'alumnat i desenvolupar actuacions de prevenció, intervenció i seguiment d'aquelles situacions d'absentisme escolar que es detecten.

Les persones que ocupen la direcció d'estudis són els responsables del seguiment de l'absentisme. Tenen la competència d'establir el procediment d'avaluació de les faltes d'assistència de l'alumnat i s'encarreguen de planificar totes les actuacions.

En les situacions d'absentisme escolar, cal la implicació de totes les persones que conformen la comunitat educativa, que actuaran d'acord amb les seues funcions i àmbits de competència.

Per a iniciar aquest procés de detecció de les necessitats educatives de l'alumnat que es troba en una situació d'absentisme escolar, l'anàlisi se centrarà en:

- Situacions personals: salut i benestar de xiquets, xiquetes i adolescents.
- Situacions educatives: relacionades amb el centre educatiu.
- Situacions sociofamiliars: relacionades amb la família i l'entorn social.
- Situacions extraordinàries: impossibilitat de seguiment de l'ensenyament no presencial.

Situacions	Indicadors
------------	------------

Personals	● Problemes de salut. ● Addiccions, indicis de consum de drogues, o altres, com les addiccions tecnològiques. ● Trastorn mental. ● Autoestima baixa. ● Poca tolerància a la frustració. ● Exclusió, rebuig, discriminació o algun tipus d'assetjament escolar. ● Impulsivitat, dificultats d'autocontrol emocional i comportamental. ● Conductes de risc (consum de substàncies, robatoris, agressions, etc.) en el grup d'iguals. ● Manca d'habilitats socials. ● Desafiament de les normes. ● Alteracions greus de la conducta.
-----------	---

	● Desafecció escolar (desvinculació de l'àmbit educatiu). ● Baix desenvolupament de competències clau per a l'aprenentatge. ● Baixa motivació cap a les tasques acadèmiques. ● Desfasament curricular. ● Valors i interessos discordants i enfrontats entre els familiars i el centre educatiu
Educatives	● Conflictes de convivència. ● Problemes de relació entre alumnat i professorat. ● Inexistència de programes específics que articulen respostes concretes per a l'abordatge de les situacions absentistes. ● Ensenyament poc motivador o fórmules organitzatives i curriculars poc adaptades a les característiques de l'alumne/a.
Sociofamiliar	● Problemes de salut dels familiars. ● Dificultat per a conciliar la vida personal, familiar i laboral dels pares, mares o representats legals (horaris especials, llargues jornades laborals, treballs precaris...). ● Assignació a l'alumne/a de diferents obligacions familiars: cura de familiars, tasques domèstiques, activitats laborals, etc. ● Dificultats econòmiques. ● Residència en zones retirades o aïllades amb difícil accés. ● Mobilitat geogràfica per raons laborals o familiars. ● Tradició familiar en absentisme escolar (absentisme crònic): germans/es amb historial absentista. ● Infravaloració de l'educació escolar i autosuficiència per part de la família i/o del grup ètnic o cultural. ● Situacions de risc en la família: - Sobreprotecció familiar. - Soledat i no acompanyament en edat primerenca. - Desatenció, despreocupació i abandonament familiar. - Situació d'addiccions de progenitors o representants legals. - Falta de control o autoritat familiar. - Violència familiar i maltractament. - Violència de gènere. - Dèficit d'habilitats educatives per part de la mare, pare o representants legals. - Falta de models adequats.
Extraordinàries	● Nombre de dispositius d'accés a Internet per nucli familiar insuficient. ● Poca o nul·la operativitat de la connexió. ● La quantitat de dispositius al nucli familiar no permet l'ús individualitzat dels seus membres en funció de les seues necessitat. ● Al centre educatiu no s'utilitzen entorns digitals habitualment durant l'ensenyament presencial. ● La família no compta amb accés a Internet a casa.

	• A l'entorn no existeixen llocs amb accés a Internet a disposició del públic. • El nivell educatiu familiar no permet l'acompanyament per a la realització de les tasques escolars. • L'absència dels familiars al domicili permet l'acompanyament de les tasques escolars. • La competència digital de la família resulta insuficient per acompanyar a la persona menor en l'accés i interacció via Internet.
--	--

Aquestes orientacions persegueixen la reincorporació de l'alumnat absentista i requereixen mesures consensuades entre l'àmbit familiar, educatiu o municipal. Les situacions d'absentisme obeeixen a causes molt diverses i, per tant, la intervenció ha de ser multidisciplinar, que garantir el dret a l'educació de l'alumnat. Els Consells Escolars Municipals poden contribuir a aportar solucions des d'un abordatge comunitari.

Segons la resolució de 29 de setembre de 2021, el protocol d'actuació davant situacions d'absentisme escolar organitza les actuacions en tres fases:

1. Actuacions preventives: encaminades a incorporar la cultura de la detecció primerenca, la prevenció de les situacions d'absentisme i el treball coordinat amb els ajuntaments per a garantir una actuació sistemàtica i una resposta comunitària.

2. Procediment d'intervenció: es tracta de sistematitzar, i adaptar a la realitat de cada centre, els procediments contemplats en el protocol d'absentisme.

3. Avaluació i millora: actuacions necessàries per a fer un seguiment estricte dels casos i millorar la resposta educativa i comunitària. Els centres educatius hauran de desenvolupar les actuacions de cada fase, d'acord amb les línies estratègiques i objectius marcats en els respectius programes d'absentisme municipal.

7.2. Autolesions i conductes de suïcidi

Cada vegada ens estem trobant, per diferents circumstàncies, amb més casos i, malauradament, a edats més primerenques, d'intents de suïcidi, així com de suïcidis consumats i de persones que, amb major o menor consciència dels efectes de les seues accions, es produeixen lesions de diversa gravetat.

Aquestes qüestions són considerades, a hores d'ara, com un problema de salut pública de primer ordre, reconegut així per l'Organització Mundial de la Salut (OMS), que requereixen un abordatge decidit, donades les fatals conseqüències que poden arribar a produir.

Per tal d'organitzar i sistematitzar les actuacions en l'àmbit escolar, aplicarem la instrucció del 9 de juny de 2021, de la directora general d'Inclusió Educativa, per a la intervenció en autolesions i conductes de suïcidi. Per implementar aquestes actuacions cal, en primer lloc, d'un acompanyament per part de les administracions, tant l'educativa com la sanitària, així com de les unitats especialitzades d'orientació. Entenem que és necessari comptar amb algunes eines i documents de suport que ens guien i ajuden a delimitar les actuacions, en especial en primera instància, que el centre educatiu ha de posar en marxa, per la qual cosa es redacten aquestes orientacions.

Al llarg de tota la intervenció caldrà tindre present la importància que aquesta revesteix. L'escola és una eina transformadora de les societats i de les persones, a mig i llarg termini, però en casos de suïcidi pot ser la peça clau que possibiliti que una persona continue vivint, o bé deixi d'estar entre nosaltres. És, possiblement, l'actuació més important que qualsevol professional (docent o no) haja de dur a terme en el seu recorregut laboral.

No ens hem de deixar portar per les pors o les inseguretats, sinó refermar-nos en l'equip d'intervenció, i en la idea que no ha de quedar res per la nostra part. També hem de tindre present que, de vegades, malauradament, les coses tenen un resultat inesperat, indesitjable, però també podem fer per acompanyar en aquests casos a la resta d'alumnat, de professorat, de persones properes a qui ens ha deixat. Haurem d'evitar retraure'ns res i continuar donant el nostre suport a aquelles persones que ens necessiten en moments tan difícils. En aquells moments, més que mai, caldrà educar per a la vida. Exactament el que ha de fer l'escola també quan sembla que tot va bé.

Procediment	Responsables
Primeres actuacions - DETECCIÓ de conductes autolesives i/o amb intenció suïcida. - INFORMACIÓ a l'equip directiu. - ANÀLISI I VALORACIÓ inicial de la situació. Identificació del risc i/o gravetat de l'incident. Aplicar mesures urgents: ● Si hi ha ferides greus: telefonar al 112 ● Si no hi ha ferides greus: acompanyar al centre de salut. ● Si les ferides son lleus: curar al centre educatiu. Informar a la família o representants legals de la situació. - CONSTITUCIÓ de l'equip d'intervenció	Qualsevol membre de la comunitat educativa o altres instàncies Direcció del centre, amb l'assessorament de l'orientador/a i si cal, la UEO. Equip d'intervenció Equip directiu, tutor/a, orientador/a, persona coordinadora d'igualtat i convivència i altres persones o professionals que es considere convenient

Comunicació - Si cal: comissió d'inclusió, igualtat i convivència. Atenció a la CONFIDENCIALITAT. - PREVI.	Equip d'intervenció/ Direcció del centre Inspecció d'Educació
Intervenció PLANIFICACIÓ. Es deixa constància de totes les actuacions al Document 3. Informe equip d'intervenció: - ANÀLISI de factors de risc, de protecció i els senyals d'alarma i REVISIÓ de documentació. - RECULL d'evidències i entrevistes amb l'alumne/a, la família, entorn Si cal, contracte família- alumne/a – tutor/a. - PROPOSTA de mesures, incorporant a la família o persona referent de l'entorn de l'alumnat adult. - ATENDRE dubtes i coordinar la intervenció amb agents interns i externs. - ORGANITZACIÓ del seguiment de les actuacions. VIGILÀNCIA/SUPERVISIÓ, en els desplaçaments al centre i als desplaçaments al centre escolar i fora del període lectiu. ENTREVISTES I COMUNICACIONS - Entrevistes amb l'alumne/a i la família. - Comunicacions amb l'equip educatiu. - Valoració de la informació. - Si l'acció pot ser constitutiu de delicte hi ha que comunicar-ho a la Fiscalia. COORDINACIÓ amb altres institucions - SOL·LICITUD, si cal, de mesures de suport. Reunió col·laborativa amb EEIIA, USMIA, UCA, UPCCA, Centre salut, hospital i associacions especialitzades. APLICACIÓ de les mesures de suport a la inclusió personalitzades: - Contactes periòdics i acompanyament personal a l'alumne/a. - Coordinació de mesures per a la inclusió amb l'equip docent orientador/a amb resta d'especialistes. - Coordinació tutor-orientador/a- amb família, representants legals o persona referen. - Pla de seguretat personal.	Equip d'intervenció Equip directiu Equip d'intervenció, família o altres institucions Equip d'intervenció Direcció del centre Equip d'intervenció /equip docent, família, representants legals o persona referent de l'entorn de l'alumnat adult
Seguiment i tancament SEGUIMENT de totes les mesures.	Equip d'intervenció, si cal, assessorats per la

TANCAMENT, amb conformitat de l'equip d'intervenció, informada la família i l'equip educatiu. com a mínim 3 mesos després d'iniciar el protocol	UEO i/ o altres professionals. Direcció centre i l'equip d'intervenció
---	---

El suïcidi se situa entre les 10 primeres causes de mort, segons les estadístiques de l'Organització Mundial de la Salut. El comportament suïcida es pot manifestar en diferents formes: amenaces de suïcidi, intents o suïcidi consumat. La presència de qualsevol indicador (idees, amenaces o intents) s'ha de considerar com un signe d'alt risc en la persona que els presenta. El suïcidi és multifactorial i no hi ha un perfil concret de persona suïcida.

Per prevenir la temptativa de suïcidi i el suïcidi consumat és primordial conèixer els factors de risc, que són els que els predisposen. Però, abans de res, cal considerar que aquests trets són individuals, ja que, el que per a alguns és un element de risc, per a uns altres no representa cap problema.

L'OMS va definir el suïcidi com una actuació amb resultat letal, que és iniciat i executat per la mateixa persona, que és conscient dels seus actes i espera un desenllaç fatal. En 2009, la Guia pràctica clínica sobre la depressió major en la infància i l'adolescència, del Ministeri de Sanitat i Política Social, va considerar com a aspecte clau la intencionalitat del subjecte i va definir diversos tipus de conductes suïcides:

- Temptativa de suïcidi: acció executada pel subjecte amb intenció autolítica, en la qual, per situacions no previstes, no aconsegueix culminar el suïcidi.
- Amenaça de suïcidi: expressions verbals o escrites manifestes, acompanyades d'accions d'intent de suïcidi o no. Aquestes amenaces poden ser utilitzades generalment pels adolescents per a manipular persones del seu entorn i aconseguir uns resultats concrets. Sempre han de ser tingudes en compte.
- Conducta autolesiva: la persona es provoca lesions físiques a si mateixa sense una intenció, real o no, d'acabar amb la seua vida. En els últims temps s'ha produït un augment significatiu d'aquest tipus de conductes en xiquets i xiquetes i, sobretot, en adolescents.

En una societat democràtica, on la vida i la integritat física es consideren béns jurídics protegits (primer dret fonamental, article 15 de la Constitució Espanyola), s'han desenvolupat un conjunt de normes que donen aixopluc a les actuacions que protegeixen la vida de les persones, fins i tot, quan són elles mateixes les que, erròniament, decideixen atemptar contra ella.

La Llei 8/2018 de Salut de la Comunitat Valenciana, busca empoderar per aconseguir que les persones prenguen decisions positives en els temes que afecten la seua salut. Tal com es deia prèviament, entenent les conductes suïcides com un problema de salut pública, caldrà articular les respostes necessàries per acompanyar les persones a prendre decisions més encertades. Acabar amb la vida no és una solució.

Prevenió de conductes suïcides

L'objectiu d'aquesta instrucció és que es desenvolupen actuacions dins dels plans de centre, en especial dels plans d'igualtat i convivència, d'orientació educativa i d'acció tutorial, per a la prevenció del suïcidi. Es pretén que tot l'alumnat se senta part de la

comunitat, ben acollit, implicat, reconegut i protegit, i que vulga participar en la vida del centre educatiu. Es proposa, entre altres:

- Promoure entre les persones professionals del centre les tutories emocionals i personalitzades.
- Implementar campanyes per prevenir situacions d'assetjament i ciberassetjament, promoure la tolerància zero i implicar les famílies.
- Sensibilitzar, informar i formar el personal docent i les famílies en el coneixement dels factors protectors, de risc i els senyals d'alarma de situacions d'autolesions i ideacions de suïcidi. Per a això podem utilitzar la guia de prevenció del suïcidi elaborada per la Conselleria de Sanitat i Salut Pública (2018) .
- Crear estructures i equips de mediació escolar, de suport entre iguals , observatoris de la convivència, cercles de suport, tutoria entre iguals, pigmalions, mentors, cibertutories, etc., que donen suport personal i emocional a l'alumnat.
- Aprofitar les tutories personalitzades i les entrevistes amb les famílies per analitzar factors de protecció i risc.
- Desenvolupar programes d'educació emocional (afrontament de situacions difícils i autolesions) i d'educació afectivosexual.
- Desenvolupar actuacions que ajuden a localitzar i visibilitzar conductes de masclisme, extorsió i control per prevenir la violència de gènere, la lgtbifòbia i altres formes de violència. • Promoure activitats dirigides a desenvolupar competències personals i socials com la resiliència, la tolerància a la frustració i al fracàs, l'autoconeixement, l'autoestima positiva, la generació de metes realistes, la resolució de problemes, l'establiment de vincles positius o les habilitats socials i de comunicació.
- Treballar els mites i eliminar algunes creences errònies en tota la comunitat educativa.

El professorat d'orientació, amb la participació del professorat del centre, pot, realitzar la detecció d'alumnat que es puga considerar de risc fent seguiment a través de les tutories. Es tracta d'una actuació preventiva que cal fer a l'inici de cada curs, per ajudar a visibilitzar possibles conductes autolesives i/o de suïcidi. Com en totes les actuacions, sobre situacions personals, s'exigeix garantia de confidencialitat

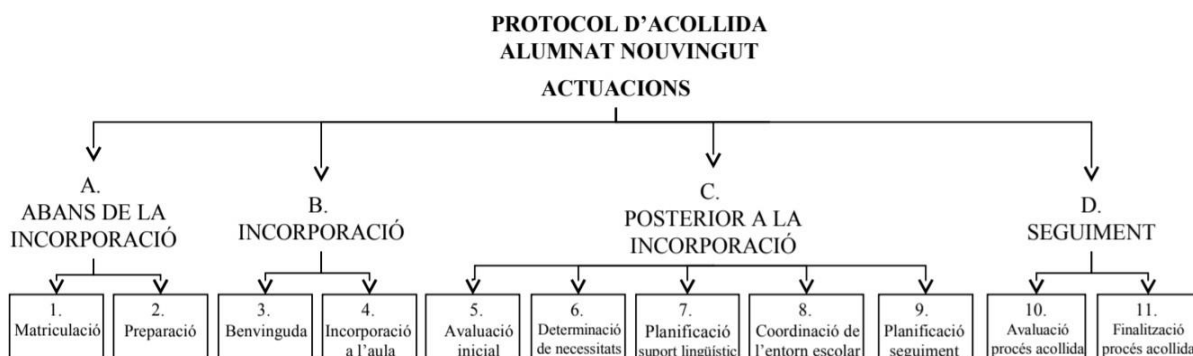
7.3. Protocol acollida alumnat nouvingut

En algun moment de la nostra vida, tots hem format part de l'alumnat nouvingut en un centre educatiu i hem experimentat un procés d'acollida. Una actitud comprensiva, coordinada i amb sensibilitat facilita aquest procés i millora l'adaptació de les persones nouvingudes.

A hores d'ara, vivim en un entorn molt canviant en què hi ha famílies que, per diversos motius, traslladen la seua residència, cosa que comporta el canvi de centre dels seus fills i filles. Es tracta d'alumnat desplaçat d'altres municipis, d'altres comunitats, d'altres sistemes educatius o desplaçats forçosos.

El procés d'acollida s'inicia amb la preparació d'actuacions d'acollida abans de la seua incorporació al centre educatiu, té una duració variable d'acord amb la situació particular en què es trobe l'alumne o l'alumna i finalitza quan ha desenvolupat les competències i les habilitats bàsiques (lingüístiques i psicosocials) que li han de permetre estar en disposició d'assolir l'objectiu de participar plenament en la vida del centre. Les actuacions que es

preveuen en aquest protocol s'incorporaran o poden estar ja incorporades al PEC (projecte educatiu de centre).

Procediment	Responsables
Abans de la incorporació - ACTUACIONS PRÈVIES Informació de la incorporació de l'alumnat nouvingut - ADJUDICACIÓ d'un lloc escolar - MATRICULACIÓ. Dades de l'alumne/a nouvingut/da - PREPARACIÓ. Incorporar actuacions als documents del centre	Consell Escolar Municipal / Serveis socials / Altres Inspecció d'Educació i l'equip directiu del centre Equip directiu del centre. Coordinació ESO Equip directiu del centre i COCOPE, o subcomissió o estructura equivalent que es determine
Incorporació - BENVINGUDA - INCORPORACIÓ A L'AULA	COCOPE, o subcomissió o estructura equivalent que es determine Tutor/a
Mesures d'urgència INICI del pla d'actuació. - PROTECCIÓ I AUGMENT de la vigilància. - COMUNICACIÓ a les famílies (víctima i assetjadors/es).	Equip d'intervenció

- ENTREVISTES individuals a les persones implicades.	
Comunicació COMUNICACIÓ de la incidència - Comissió de convivència. - PREVI	Equip directiu
Intervenció del Pla d'actuació APLICACIÓ de mesures educatives correctores (art. 36 Decret 39/2008) - APLICACIÓ, si cal, de mesures educatives disciplinàries i INSTRUCCIÓ d'expedient. - ENVIAMENT, si cal, de l'annex VII (Ordre 62/2014) per fax a la Fiscalia. - SOL·LICITUD, si cal, de mesures de suport. INFORMACIÓ de mesures i accions adoptades a famílies /rep. legals de persones implicades (víctimes, assetjadores/es, espectadors/es, etc.). Excepció: art.41 Decret 39/2008. APLICACIÓ de mesures de tractament individual. (víctimes, assetjadores/es, espectadors/es). INTERVENCIÓ GRUPAL (actuacions específiques, sensibilització i Pla Director per a la Convivència i Millora de la Seguretat en Centres Educatius i els seus Entorns)	quip d'intervenció Equip directiu Equip directiu Equip d'intervenció Equip d'intervenció Equip d'intervenció
Seguiment i tancament	Direcció centre / Inspecció d'Educació UEO - Altres (si és necessari)

7.4. Protocol acompanyament per a garantir la identitat.

Procediment	Responsables
Detecció de possible cas d'identitat o expressió de gènere divergent	Centre educatiu Família
Comunicació segons preveu el Reglament de règim intern. - PREVI	Equip directiu o persona en qui es delegue
Primeres actuacions 3.1. CONSTITUCIÓ de l'equip d'intervenció. 3.2. ESTUDI: entrevistes, observació, assessorament, UEO i experts, altres	Equip directiu Equip directiu Tutor/a Orientació

3.3. VALORACIÓ del conjunt de mesures per a orientar la intervenció.	Coord. d'Igualtat i Convivència, UEO i persones expertes, si escau. Equip d'intervenció
Mesures d'urgència, comunicació i intervenció. ACOMPANYAR l'alumne en el procés de construcció personal i ASSOLIR la plena inclusió social. - Mesures organitzatives: documentació i identificació, ús instal·lacions i lavabos, Pla igualtat i convivència. - Mesures educatives: llenguatge igualitari, coeducació, tolerància zero a l'LGTBfòbia - Formació i sensibilització. - Altres mesures extraordinàries. Si hi ha indicadors de LGTBfòbia: - Assetjament escolar: Annex I Ordre 62/2014. - Violència i agressions: Annex II Ordre 62/2014. - Maltractament familiar o extrafamiliar: Annex III Ordre 62/2014.	Equip d'intervenció Equip directiu Equip d'intervenció
Seguiment i tancament	Equip directiu i docent

Desenvolupament del protocol

L'assetjament per LGTBfòbia, tal i com s'estableix a l'informe d'Educadiversa (2011), té unes especificitats que fan que l'aplicació del protocol general (Ordre 62/2014. Annex I) pugui resultar ineficaç en la majoria dels casos i, fins i tot, de vegades, agreujar la situació de vulnerabilitat de les víctimes.

Entre els factors que provoquen les situacions d'assetjament trobem el sexisme, el masclisme estructural, la percepció negativa de la diferència i la prevalença del sistema binari sexe-gènere. Aquests factors posen en risc la integritat de les persones trans o de les persones que són percebudes com a lesbianes, gais o bisexuals, i n'augmenta el risc de convertir-se en víctimes. I és que, com assenyalen Díaz-Aguado (2005) i Smith (2003), les possibilitats de patir assetjament a l'escola s'incrementen quan es pertany a col·lectius vulnerables, com és el cas del col·lectiu LGBTI.

La LGTBfòbia està fortament instaurada en el sistema educatiu i en la nostra cultura. Es pot constatar que la LGTBfòbia es percep com un problema des de fa relativament poc temps. Així com altres tipus de discriminacions sí que eren considerades com una xacra a eliminar (el masclisme, el racisme o la xenofòbia), les qüestions relacionades amb la diversitat sexual i d'identitats i expressions de gènere s'han considerat, fins a fa molt poc, dins del marc d'allò opinable (encara són considerades així en alguns àmbits).

Aquestes circumstàncies perpetuen el rebuig a la diversitat sexual, familiar i de gènere, augmenten les actituds de LGTBfòbia, i fan que les persones LGBTI creguen que és una situació que han d'acceptar i viure-hi. Aquesta situació té com a conseqüència dos

agreujants, d'una banda, l'insult per orientació sexual està permanentment present en l'entorn. Encara que no es produïsquen insults concrets cap a la víctima de LGTBfòbia, aquesta és conscient de la censura existent i que la gravetat d'aquest tipus d'insults es troba minimitzada socialment.

Per un altre costat, la discriminació, l'assetjament o l'exclusió per raons d'orientació o identitat de gènere es produeixen o poden produir-se en tots els àmbits de la vida, fins i tot en el familiar. Davant el descobriment de 2013). Aquesta incomprensió per part de la família provoca o pot provocar greus conseqüències a la víctima, ja que en existir rebuig familiar, existeix 8 vegades més risc d'intents de suïcidi, 3 vegades més risc d'abús de drogues i 6 vegades més risc de depressió que en la resta d'adolescents (Caitlin Ryan, 2009). Guasch afirma que “les persones homosexuals poden ser insultades en qualsevol moment. Fins i tot abans de tenir consciència de la seua homosexualitat. D'aquesta manera l'LGTFbòbia s'inscriu en la base de l'ordre social”. Aquest fet pot resultar dramàtic i ha de servir-nos per a la reflexió: el xiquet marieta és agredit, i insultat, sense tenir consciència real de si és homosexual. El llenguatge constitueix la principal eina per a la construcció de la pròpia identitat i la relació amb els altres. El llenguatge mostra, a més, les desigualtats socials i les relacions de poder. No sorprén, per tant, que el llenguatge LGTFbòbic siga la major causa d'estrés psicològic en la vida dels i les joves LGB (D'Augelli, 1996) i que la seua eradicació constituïska, per tant, un dels objectius clau per la construcció d'espais educatius segurs (Thurlow, 2001; Treadway i Yoakam, 1992). És àmpliament conegut pel personal docent que les conductes d'assetjament no són fàcilment identificables i passen desapercebudes molt a sovint. Si l'adolescent que pateix assetjament no sol denunciar la situació de maltractament per vergonya o per por a represàlies, encara menys si l'assetjament es produeix per ser trans, lesbiana, gai, bisexual o “semblar-ho”. Aquesta denúncia suposaria una “eixida de l'armari” forçada o ajudaria a estendre'n el rumor. Adolescents LGTF pateixen el seu maltractament submergits en un doble silenci. Com es pot denunciar una situació d'assetjament per LGTFbòbia si aquest fet suposa confirmar o donar credibilitat a la informació que ha generat l'assetjament?

Una altra de les característiques específiques de l'assetjament LGTFbòbic és que l'alumne o l'alumna homosexual, bisexual o trans no sol comptar amb un grup d'iguals que li done suport quan està sent assetjat/da per tenir una identitat de gènere diferent o una orientació sexual que no és la majoritària. Açò no passa amb altres minories susceptibles de victimització com puga ser l'alumnat d'ètnia gitana, les persones immigrants o amb trets físics diferents. Cal destacar que, segons la enquesta realitzada per l'entitat europea Dalia a l'estudi de 2016 Counting the LGTF population, el 14% de les persones entre 14 i 29 anys es consideren LGTF a Espanya. Açò genera un sentiment d'aïllament i solitud que pot agreujar la situació de la víctima.

Sabem que un factor fonamental en els processos d'assetjament escolar és el silenci de qui observa. En els casos d'LGTFbòbia la situació s'agreuja per por al contagi de l'estigma. Si un alumne defensa a un company immigrant o a una alumna amb sobrepès, tal vegada se l'acuse d'“amic dels immigrants” o “amic dels grossos”, però si defensa una persona que és o sembla homosexual, directament se'l pot considerar també com a homosexual (S. Agustín, 2009) i convertir-se en víctima del mateix tipus d'atacs. Hem de tenir en compte que aquest tipus d'assetjament es pot produir, fins i tot, abans de tenir consciència de quina és l'orientació sexual de la persona (intolerància per gènere) i que, a causa de la invisibilització de determinats models de família, també una persona heterosexual i cisgènere que tinga una relació propera amb alguna persona LGTF (familiar, amiatat...) pot veure's afectada per aquest tipus d'assetjament.

1. Detecció i comunicació

Hem de tenir en compte que aquesta adaptació s'aplicarà no solament quan la víctima confirme que és LGTBI, sinó també quan «ho sembla», és a dir, quan la gent ho pense (sigui veritable o no), quan manifeste una expressió o identitat de gènere no normativa, o tinga vincles amb persones LGTBI en el seu context més proper.

Alguns exemples de situacions o expressions entre l'alumnat que ens poden fer reflexionar sobre la necessitat d'aplicar el protocol d'assetjament amb aquestes especificacions:

Algunes situacions:

- Un alumne sense característiques destacables pateix assetjament. Té una mare cisgènere i una altra trans.
- A la reunió de famílies detectem que un alumne o alumna té dos pares o dues mares.
- Una alumna (no heterosexual) ens comunica que de vegades es claven amb ella, encara que li lleva importància.

Comentaris i expressions:

- “Profe, és que l'alumna “X” s'encabota a fer coses de xics”.
- “L'enganxarem l'altre dia agafat de la mà d'un xic al parc”.
- “No, si no passa res, només l'hem tret del grup de WhatsApp perquè ja no ens cau bé (a una xica trans)”.
- “Ell diu que no, però la gent diu que és marieta”

Cal tenir present que l'adaptació del protocol d'assetjament escolar no ha de partir de cap certesa. N'hi ha prou amb tenir indicis per a iniciar-lo, i en cas d'haver fet una valoració que no s'ajuste a la realitat, coneguda amb posterioritat, sempre podrem acollir-nos a l'adaptació del protocol que s'ajuste millor a aquesta nova circumstància.

D'altra banda hem de considerar que, davant una situació dubtosa, sempre podem establir un paral·lelisme relacionat amb una altra forma de discriminació (racisme, masclisme...) per a aclarir si és LGTBIfòbia o no. També podem analitzar els antecedents i context de víctima i agressors. Si el dubte persisteix, sempre podem consultar a professionals o entitats amb experiència en aquest àmbit d'actuació.

Exemple

“Sí que li he dit marieta, però no amb aquell sentit”. És un cas probable d'assetjament per LGTBIfòbia.

Davant el dubte de si es tracta d'un indicatiu confirmatori d'LGTBIfòbia, o no, podem plantejar-nos les següents qüestions. L'alumne usa habitualment la paraula marieta per a referir-se a altres persones? L'ús d'aquest terme (o similars) en aquest cas té una connotació negativa? L'alumne dirigeix l'insult a altres xics que tenen una expressió de gènere diferent a la de la víctima? Si en comptes de marieta, haguera dit puta a una xica, o moro de merda a un company, seria qualificat com a masclisme o racisme i s'hi actuaria? No podem passar per alt, per tant, els insults homòfobs i hem d'actuar-hi amb responsabilitat.

Per a finalitzar aquest punt, cal recordar que, segons l'estudi Acoso escolar lgbfòbico. Implicaciones y estrategias para rebuig i exclusió de qui no encaixa en els models de sexualitat dominant, i en últim lloc, les agressions físiques, que representen entre un 5% i un 12% dels casos. Si bé és cert que aquestes últimes són proporcionalment minoritàries, l'aïllament social, les burles, a la cara o a l'esquena, o fins i tot a través de les xarxes socials, són molt més habituals i constitueixen formes d'assetjament per LGTBfòbia tan greus com les agressions físiques.

2. Primeres actuacions

En la fase d'anàlisi i recollida d'informació es recaptarà aquella que siga rellevant respecte al cas que ens ocupa. A més de tot el ja s'ha assenyalat, caldrà indagar el context familiar a fi de valorar una possible reacció de rebuig davant aquesta realitat.

El protocol sempre ha de ser una eina per a millorar la situació de la víctima. La gestió d'una informació errònia o inadequada relacionada amb una qüestió tan sensible com l'orientació sexual o la identitat de gènere pot multiplicar el patiment en comptes d'alleujar-lo.

No suposarà un conflicte en la gestió de la informació els casos en què l'assetjament es produïska perquè la família és LGBTI, per exemple, una família homoparental, una família amb germanes o germans lesbianes o gais visibles, o amb un progenitor trans.

En canvi, en els casos en què hi haja certesa que la víctima és una persona LGBTI o ho parega (a ulls de qui assetja), el maneig d'informació sensible haurà de ser exquisit i no s'haurà de perdre de vista la necessitat primària de garantir el benestar de la víctima per damunt de qualsevol altra circumstància.

Exemple

En un cas de maltractament infantil, informariem la família abans de tindre la certesa que el maltractament no es produeix en el mateix nucli familiar? Evidentment NO, i tal com estableix el protocol específic, cal prioritzar el benestar de la víctima a la informació a la família. Actuarem de forma anàloga davant el risc de rebuig per part de la família en els casos d'assetjament per LGTBfòbia.

3. Mesures d'urgència

Les mesures d'urgència han de ser ràpides, però mai a canvi de perjudicar la situació de la víctima. Per això, amb el seu consentiment, es pot recórrer a personal expert i a entitats especialitzades i amb experiència en l'acompanyament d'aquest tipus de casos, sobretot en els seus inicis, on la pressa pot portar-nos a provocar danys difícils de reparar.

Davant qualsevol tipus de dubte hem de plantejar-nos: aquesta informació és essencial per al procés? La comunicació d'aquesta informació pot empitjorar la situació de la víctima? En qualsevol cas, i davant el risc de discriminació intrafamiliar, amb conseqüències negatives per a la víctima, s'evitarà fer referència a l'orientació sexual o identitat de gènere de la víctima a l'hora de comunicar una situació d'assetjament escolar per LGTBfòbia. Recordem que l'adaptació del protocol no s'aplica per l'existència d'alumnat LGBTI a les aules sinó per l'existència d'alumnat LGTBfòbic que assetja a les aules.

Exemple

Analitzem aquests dos enfocaments davant un mateix fet, un possible cas de violència de

gènere: “Hem iniciat el protocol d’actuació perquè la seua filla és una dona”, front a, “Hem iniciat el protocol d’actuació perquè la seua filla està patint assetjament per part d'un company”.

En la primera situació es transmet que el protocol s'inicia per una característica de la víctima, mentre que en el segon, que el protocol s'inicia perquè és víctima d'agressions o violència per part de tercers.

A més, en la fase d'entrevistes haurem de posar especial atenció tant en la fase de comunicació amb les famílies com a l'hora d'abordar l'entrevista amb la víctima.

La relació d'intervencions amb els responsables d'aquestes és la següent:

L'equip directiu:

- Acordar amb la resta d'agents educadors un pla d'actuació i acompanyament que incloga les mesures acordades entre el centre i la família, les mesures organitzatives bàsiques i els responsables de la seua aplicació.
- Adoptar les mesures necessàries per a garantir un entorn segur en el centre per a l'alumnat trans, amb una expressió de gènere no normativa i intersexual.
- Assegurar en tot moment l'intercanvi ordenat i prudent de la informació.
- Gestionar el procés amb la màxima discreció i preservar la intimitat i el benestar de l'alumnat.
- Primar el dret superior a desenvolupar lliurement la personalitat de l'alumnat d'acord amb la seua identitat.
- Comunicar un possible cas d'expressió o identitat de gènere divergent al Registre PREVI.
- Sol·licitar la intervenció de les Unitats d'Atenció i Intervenció de les direccions territorials (d'ara en avant UAI), a través del Registre PREVI i la inspecció de zona.
- Vetlar per la correcta aplicació del protocol

L'equip orientador:

- Prestar assessorament a l'equip docent i a la família.
- En cas de conflicte, facilitar processos de mediació entre les parts implicades.
- Coordinar-se amb els equips inspectors i d'orientació de les UAI, amb les persones expertes proposades per aquests i mantindre'n informat l'equip docent.

El tutor/a:

- Supervisar la progressió i l'adaptació de l'alumnat.
- Fer un seguiment del cas i registrar totes les actuacions realitzades.
- Coordinar totes les actuacions previstes en el protocol i en el pla d'actuació i acompanyament, juntament amb l'equip directiu i orientador.

La coordinació d'igualtat i convivència:

- Supervisar totes les actuacions previstes en aquest protocol.
- Col·laborar en tot allò que determine l'equip directiu per a l'aplicació del protocol.

- Assessorar l'equip directiu sobre l'adquisició de materials i bibliografia especialitzada o la impartició de ponències per part d'experts.
- Col·laborar en l'organització d'activitats formatives que aborden qüestions relatives al desenvolupament sexual diferent, la identitat i l'expressió de gènere, la diversitat LGTBI i l'educació afectivosexual.

La inspecció educativa:

- Activar la intervenció de les UAI en els casos que siga necessari.

4. Comunicació

Es seguiran els mateixos passos que en qualsevol altre cas, sense perdre de vista la necessitat de preservar el dret a la intimitat de la víctima pel que fa a la seua identitat de gènere i/o la seua orientació sexual.

5. Intervenció

Segons s'estableix en l'article 42 del Decret 39/2008, en la fase d'intervenció:

- No serà necessari calibrar el nivell de gravetat a l'hora d'establir les mesures educatives a implementar.
- S'aplicaran tant mesures educatives correctores com disciplinàries, atés el component sexista de l'LGTBIfòbia (Art. 42 Decret 39/2008, apartat c).

L'èxit de l'actuació raurà en una intervenció múltiple que comporte mesures educatives que reparen la situació de la víctima, però també la intervenció sobre qui agredeix i de les persones espectadores. Totes les persones involucrades cobren rellevància a l'hora d'una intervenció pedagògica, reparadora o reeducadora i haurem de tindre molt presents les reflexions desenvolupades a la introducció d'aquestes indicacions. Atés que el 44% del professorat no intervé en conflictes per LGTBIfòbia, i actua així per falta de formació o de seguretat en el tractament del tema (Pichardo, 2013), hem d'insistir en la necessitat de formar-se adequadament en diversitat sexual, familiar i d'identitats i expressions de gènere, sobretot per a aquelles persones que hagen de realitzar i supervisar aquestes intervencions.

Les actuacions a realitzar són:

Documentació i identificació

- S'adequarà la documentació administrativa del centre docent (llistes de classe, informes d'avaluació, butlletins de notes, sobres de matrícula, identificació del material, etc.) tenint en compte el nom i el gènere amb què se sent identificat l'alumne o l'alumna, a petició de la família o de qui exercisca la tutela legal, mitjançant comunicació escrita, mentre l'alumne o l'alumna siga menor d'edat o no estiga emancipat. No obstant això, la documentació oficial de l'alumne o alumna no podrà modificar-se fins que no es realitze el canvi de nom en el Registre Civil i es trasllade al centre la documentació pertinent. En qualsevol cas, es prioritzarà el benestar de l'alumnat.
- Caldrà dirigir-se a l'alumne o l'alumna pel nom i l'adscripció de gènere que haja escollit i comunicat al centre.
- Es garantirà la llibertat de vestimenta amb què l'alumne o l'alumna se senta identificat, d'acord amb el gènere expressat.

Ús de les instal·lacions del centre segons la identitat de gènere expressada

- Es garantirà a l'alumnat l'accés als lavabos i als vestidors d'acord amb la identitat de gènere manifestada.
- Convé estudiar i repensar la disponibilitat i la distribució dels lavabos de xics i xiques, o la possibilitat que siguin mixtos.

Mesures educatives

- Els projectes educatius es dissenyaran des del principi general del respecte a la llibertat i als drets humans, entre els quals es troba el dret a expressar i a desenvolupar la identitat sentida. Els reglaments, plans i programes de centre es configuraran des dels principis de la inclusió educativa.
- S'evitarà la realització d'activitats diferenciades per gènere. Si en algun cas es produeix aquesta diferenciació, el professorat tindrà en consideració el gènere amb què l'alumne o l'alumna se senta identificat.
- Es garantirà la coordinació dels membres del claustre i de l'equip docent per a dur endavant les actuacions previstes, després d'haver detectat un possible cas d'identitat de gènere divergent.
- Es tindrà una cura especial en la configuració del grup classe de referència de l'alumnat en el procés de transició de gènere, de manera que afavorisca la inclusió de l'alumne o l'alumna, respectant la integritat de la seua xarxa social.
- Les persones adultes faran ús d'un llenguatge inclusiu, igualitari i respectuós amb la diversitat. No es permetran usos lingüístics discriminatoris ni actituds arrelades que puguin ser denigrants cap a les persones trans, ni considerar-les falsament innòcues.
- Les explicacions sobre el desenvolupament sexual de l'ésser humà inclouran totes les possibilitats anatòmiques existents i no es permetran explicacions que puguin ser discriminatòries i estigmatitzants cap a les persones amb intersexualitats.
- S'evitarà articular discursos basats en estereotips o que pressuposen l'assignació d'un gènere o d'una orientació sexual determinada pel sexe biològic.
- S'aplicarà la tolerància zero davant qualsevol conducta que atempte contra les particularitats anatòmiques i reproductives i la integritat de la persona objecte de possible assetjament.
- Es promouran models de masculinitat igualitaris, contraposats als models masclistes i de dominació imperants en la societat.

En cas de detecció de discriminació, assetjament o violència, se seguiran els protocols destinats a aquest efecte que figuren com a annex I i annex II de l'Ordre 62/2014, de 28 de juliol:

- Detecció i comunicació de la situació a la Inspecció Educativa i a la UAI de la direcció territorial corresponent.
- Comunicació i registre de la incidència.
- Mesures d'urgència.
- Comunicació a les famílies de totes les persones implicades*.
- Mesures de tractament individualitzat.
- Seguiment del cas per les unitats d'Atenció i Intervenció i la Inspecció d'Educació.

En cas de desprotecció en l'àmbit familiar, la directora sol·licitarà a la Inspecció Educativa la intervenció de la UAI de la direcció territorial amb la finalitat d'establir les reunions necessàries amb la família i repercutir en l'adopció, per consens, de les mesures que l'alumnat requereix. En casos de no col·laboració, s'aplicarà el protocol que figura en l'annex III de l'Ordre 62/2014 i es procedirà a la notificació a la conselleria competent en benestar social i protecció de la infància.

Aquestes actuacions es poden complementar amb la col·laboració i assessorament d'entitats i professionals amb experiència en aquest àmbit.

6. Seguiment i tractament

La persona coordinadora d'igualtat i convivència s'encarregarà de supervisar l'aplicació d'aquest protocol i vetlarà perquè:

- L'equip orientador preste assessorament psicopedagògic a l'alumnat amb un desenvolupament sexual diferent, amb disconformitat de gènere o en procés de transició, amb la finalitat de fer un seguiment del desenvolupament de la seua vida escolar.
- El tutor o la tutora observe i faci un control periòdic del cas, tant de l'estat de l'alumne o l'alumna com del grup en què s'integra, i es coordine amb l'equip docent del grup classe de referència.
- El tutor o la tutora, la cap d'estudis, l'equip orientador i la persona coordinadora d'igualtat i convivència es reunisquen de manera periòdica, setmanalment o quinzenalment, segons es determine en cada cas.
- Es preste una atenció individualitzada a l'alumne o l'alumna per part de l'equip orientador, les tutories, els membres de l'equip directiu, la persona coordinadora d'igualtat i convivència i la resta de l'equip docent. Es podrà valorar la conveniència de nomenar un tutor o tutora personal, escollit per l'alumne o l'alumna, que siga una persona de referència o amb qui tinga un major grau de confiança i empatia.
- L'observació, la supervisió i l'acompanyament d'aquests casos es realitzen de manera que l'alumne o l'alumna no perceba un tractament diferenciat que el pugui estigmatitzar, evitant així una doble discriminació.

Una vegada finalitzada l'aplicació del protocol, les accions de formació i sensibilització que hagen tingut un impacte positiu s'incorporaran als reglaments i als plans que regulen el funcionament i la convivència al centre.

En aquest punt, no són necessàries mesures especials més enllà de tindre presents les especificitats esmentades a l'inici d'aquest document.

Instrucció 15/12/2016
Direcció General de Política Educativa

PROTOCOL D'ACOMPANYAMENT PER A GARANTIR EL DRET A LA IDENTITAT DE GÈNERE, L'EXPRESSIÓ DE GÈNERE I LA INTERSEXUALITAT

Tota la informació relativa a aquest protocol és informació íntima y confidencial.

DETECCIÓ I INFORMACIÓ

1 DETECCIÓ de possible cas d'identitat o expressió de gènere divergent
Centre educatiu / família

COMUNICACIÓ

2 COMUNICACIÓ aigua previu
el Reglament de règim intern
Equip directiu o persones en qui es delega

PRGVI

Comunicació a la Conselleria d'Educació
Comunicació a la Inspecció d'Educació

PRIMERES ACTUACIONS

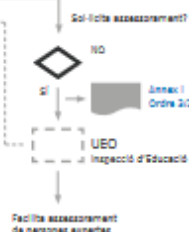
3 CONSTITUCIÓ de l'equip d'intervenció
Equip directiu

4 ESTUDI: entrevista, observació, avaluació, UED i experta, altres
Equip d'intervenció
- Equip directiu
- Tutoria
- Orientadora
- Persona coordinadora d'igualtat i convivència
UED i persones acompanyades, si escau

5 VALORACIÓ del conjunt de mesures
per a orientar la intervenció
Equip d'intervenció

INTERVENCIÓ PLA D'ACTUACIÓ

6 ACOMPANYAR l'alumne en el procés de construcció personal i ASSOLIR la plena inclusió social
Equip d'intervenció

6.1 Mesures organitzatives: documentació i identificació, ús instal·lacions i lavabos, Pla igualtat i convivència
Direcció del centre / Equip d'intervenció

6.1

6.2 Mesures educatives: llenguatge igualitari, coeducació, tolerància zero a l'LGTFiBla
Direcció del centre / Equip d'intervenció

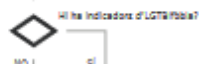
6.2

6.3 Formació i sensibilització
Direcció del centre / Equip d'intervenció

6.3

6.4 Altres mesures extraordinàries
Direcció del centre / Equip d'intervenció

6.4

Assaïment escolar
Annex I Ordre 62/2016

Orientacions
específiques
per LGTFiBla

Violència i agressions
Annex I Ordre 62/2016

Maltractament familiar o extrafamiliar
Annex III Ordre 62/2016

Protégir, acompanyar i derivar

SEGUIMENT I TANCAMENT

7 SEGUIMENT
Equip directiu / professorat

8 TANCAMENT
Direcció del centre

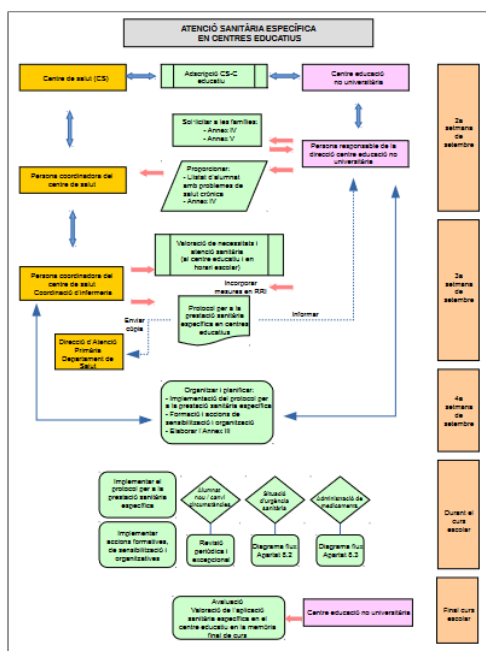
Programa Impulsat per Ministeri d'Educació, Cultura i Esport
Programa Impulsat per el Ministeri de Educació, Cultura i Esport

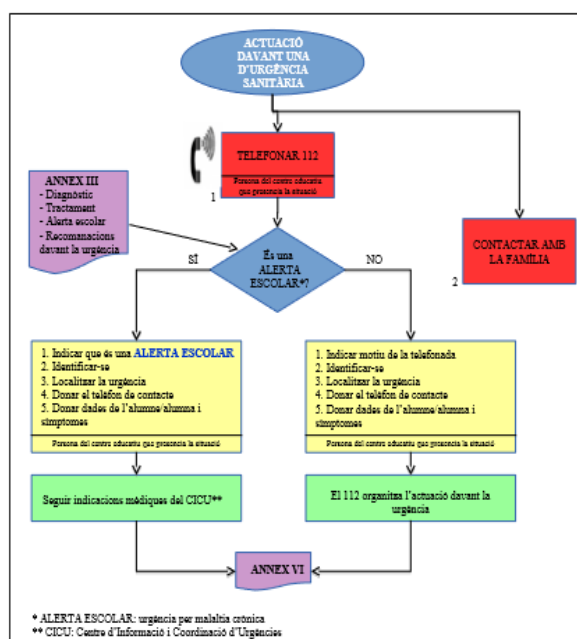
7.5. Atenció sanitària

Seguim les instruccions de la resolució de 13 de juny de 2018, de la Conselleria d'Educació, Investigació, Cultura i Esport i de la Conselleria de Sanitat Universal i Salut Pública, per la qual es dicten instruccions i orientacions d'atenció sanitària específica en centres educatius per a regular l'atenció sanitària a l'alumnat amb problemes de salut crònica en horari escolar, l'atenció a la urgència, així com l'administració de medicaments i l'existència de farmacioles en els centres escolars.

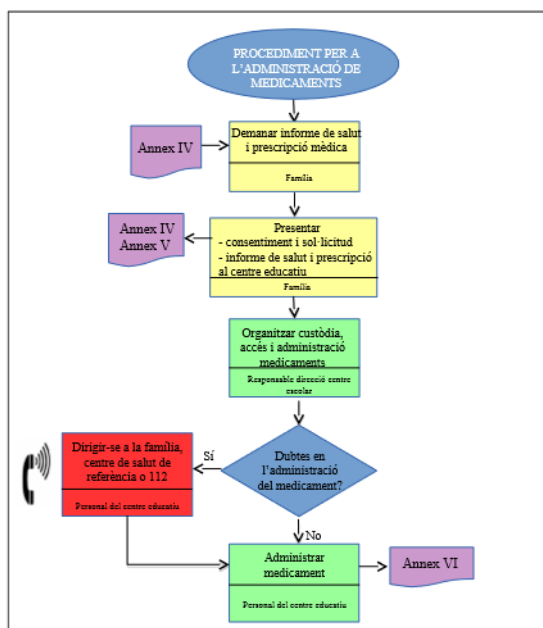
8.1 Atenció sanitària específica en centres educatius

8.2 Procediment d'actuació davant una situació d'urgència sanitària

8.3 Procediment per a l'administració de medicaments

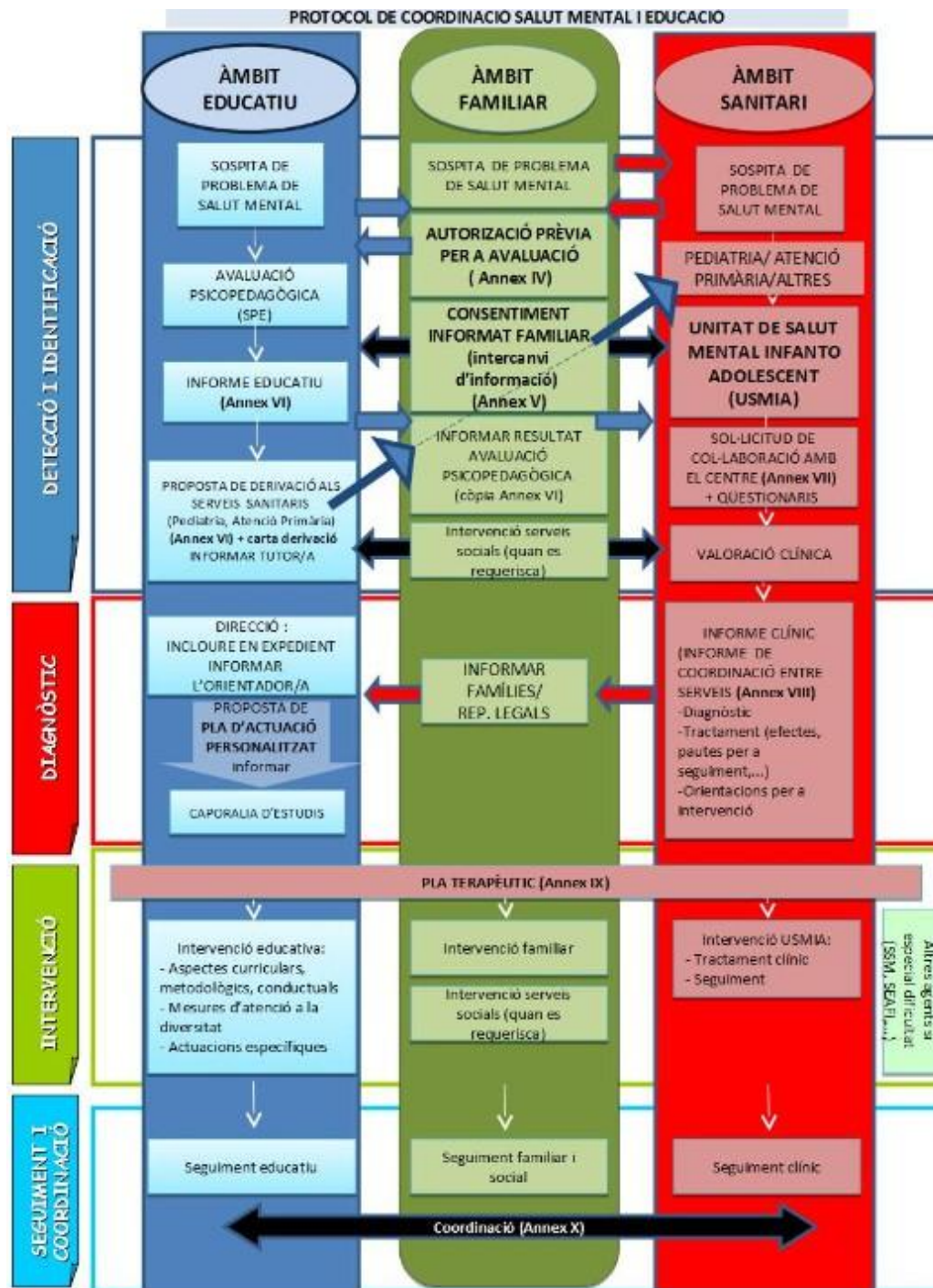

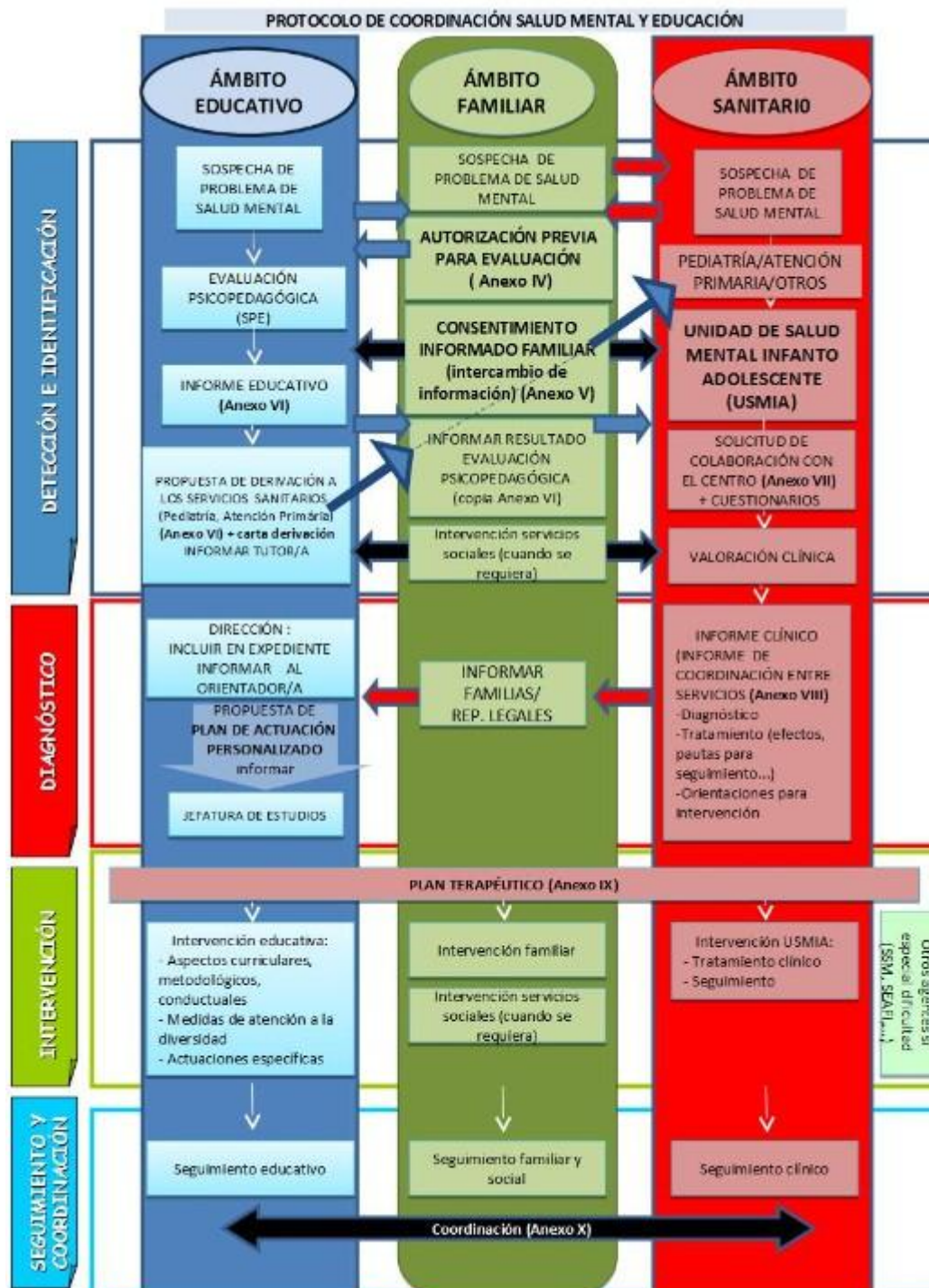
7.6. Prevenció i detecció salut mental.

La normativa que regeix aquest punt és la resolució conjunta d'11 de desembre de 2017 de la Conselleria d'Educació, Investigació, Cultura i Esport i de la Conselleria de Sanitat Universal i Salut Pública per la qual es dicten instruccions per a la detecció i l'atenció precoç de l'alumnat que puga presentar un problema de salut mental.

Aquest respón a tot l'alumnat escolaritzat en centres educatius i que pot presentar una sospita de trastorn mental o símptomes importants d'aquests, tot i que l'alumne o alumna no estiga diagnosticat encara. Aquesta sospita pot ser en relació a:

- Trastorn de l'Espectre de l'Autisme (TEA)
- Trastorn per Dèficit d'Atenció i Hiperactivitat (TDAH)
- Discapacitat intel·lectual amb comorbiditat psiquiàtrica
- Trastorns alimentaris
- Trastorns del control dels impulsos i de la conducta
- Trastorns d'ansietat
- Trastorns de l'ànim
- Trastorns de l'excreció
- Trastorns psicòtics
- Conducta suïcida: ideació, pla, temptatives de suïcidi
- Conductes autolesives
- Altres que es detecten

7.7. Assetjament escolar i ciberassetjament. Intimidació d'alumnes.

PROTOCOL D'ACTUACIÓ ENFRONT D'INDICIS D'ABÚS I MALTRACTAMENT, ASSETJAMENT ESCOLAR I CIBERASSETJAMENT

Aquest protocol ve establert per la *RESOLUCIÓ de 14 de juliol de 2023, de la directora general d'Inclusió Educativa, per la qual es dicten instruccions sobre el model d'actuació en situacions de possible assetjament i ciberassetjament escolar.*

Procediment	Responsables
Detecció i comunicació - DETECCIÓ de possibles situacions d'assetjament escolar, ciberassetjament, homofòbia i transfòbia, discapacitat, etc. - COMUNICACIÓ a l'equip directiu - L'equip directiu podrà sol·licitar l'assessorament de la UEO.	Qualsevol membre de la comunitat educativa o altres instàncies
Primeres actuacions - ORGANITZACIÓ de la protecció, l'acompanyament i la supervisió i vigilància. - CONSTITUCIÓ de l'equip d'intervenció abans de les 24 hores des de la comunicació de la situació. Designació de tasques i responsables en la reunió. - REGISTRE del PREVI-ITACA.	Equip directiu Equip d'intervenció
Mesures de l'equip d'intervenció INICI del pla d'actuació. - ANÀLISIS i RECOLLIDA d'informació. - En els casos de ciberassetjament caldrà custodiar les evidències i posar-ho en coneixement de les famílies implicades. - VALORACIÓ DE LA SITUACIÓ - COMUNICACIÓ a les famílies de l'alumnat implicat, explicació de les actuacions. - En cas de LGTBfòbia es preguntarà a la víctima si vol que es comuniqui aquesta situació a la seua família.	Equip d'intervenció
Notificacions - COMUNICACIÓ de la incidència a PREVI-ITACA - INFORMACIÓ a la Comissió de convivència. - Si cal, demanar intervenció UEO	Equip directiu
Intervenció del Pla d'actuació APLICACIÓ de mesures educatives correctores (art. 36 Decret 39/2008) - APLICACIÓ, si cal, de mesures educatives disciplinàries i INSTRUCCIÓ d'expedient. - ENVIAMENT, si cal, de l'annex VII (Ordre 62/2014) per fax a la Fiscalia. - SOL·LICITUD, si cal, de mesures de suport.	Equip d'intervenció Equip directiu

INFORMACIÓ de mesures i accions adoptades a famílies /rep. legals de persones implicades (víctimes, assetjadores/es, espectadors/es, etc.). Excepció: art.41 Decret 39/2008. APLICACIÓ de mesures de tractament individual. (víctimes, assetjadores/es, espectadors/es). INTERVENCIÓ GRUPAL (actuacions específiques, sensibilització i Pla Director per a la Convivència i Millora de la Seguretat en Centres Educatius i els seus Entorns)	Equip directiu Equip d'intervenció Equip d'intervenció Equip d'intervenció
Seguiment i tancament SEGUIMENT setmanal de les actuacions acordades. - A partir del segon mes i fins el tancament, el seguiment es realitzarà de forma quinzenal o mensual. TANCAMENT - Signar l'infomre (annex I) i enviar-lo a la Inspecció d'Educació abans que hagen transcorregut 5 dies lectius des del tancament. - En finalitzar el curs, hauran de quedar tancades totes les incidències obertes en el Registre PREVI-ITACA. En els casos que siga necessari donar continuïtat a la intervenció durant el curs següent, la direcció o titularitat del centre haurà de tornar a obrir una incidència en el registre durant el mes de setembre indicant que és de continuïtat del curs anterior.	Direcció centre / Inspecció d'Educació U EO - Altres (si és necessari)

DESENVOLUPAMENT DEL PROTOCOL

Què és l'assetjament escolar?

L'assetjament escolar és entès com el maltractament psicològic, verbal o físic patit per un alumne o alumna en l'àmbit escolar, derivat de factos personals (físics, psicològics, d'orientació o d'identitat sexual) o col·lectius (factos ètnics, grup social, religió) de forma reiterada i al llarg d'un període de temps determinat.

L'assetjament escolar pot adoptar distintes manifestacions l'exclusió i la marginació socials, l'agressió verbal, les vexacions i humillacions, l'agressió física indirecta, l'agressió física directa, la intimidació, les amenaces o en xantatge, entre d'altres.

És important no confondre este fenomen amb agressions esporàdiques entre l'alumnar i que seran ateses aplicant les mesures educatives que el centre tinga establides en el seu pla de convivència i en el reglament de règim intern.

Els trets que caracteritzen l'assetjament escolar són els següents:

- Hi ha intencionalitat. S'expressa en una acció agressiva que genera en la víctima l'expectativa de ser blanc de futurs atacs.

- b. Reiteració. Es repeteix en el temps. L'agressió produïda no és un fet aïllat i la víctima la pateix de forma continuada.
- c. Es produeix indefensió i personalització: l'objectiu del maltractament sol ser un únic alumne o alumna, que es col·locat d'esta manera en una situació d'indefensió.
- d. Hi ha desequilibri de poder. Es produeix una desigualtat de poder físic, psicològic o social, que genera un desequilibri i de forces en les relacions interpersonals.
- e. Ben sovint pot tindre un component col·lectiu o grupal. Normalment no hi ha un sol agressor o agressora, sinó diversos.
- f. Normalment apareixen observador passius. Les situacions d'assetjament usualment són conegudes per terceres persones que no contribueixen prou perquè cesse l'agressió.
- g. Esta situació d'invisibilitat sol passar desapercebuda moltes vegades per als adults.

Què és el ciberassetjament?

Dins dels diferents tipus d'assetjament i les seues manifestacions, recentment, els experts han elaborat un nou concepte d'assetjament, el que utilitza mitjans electrònics i rep el nom de ciberassetjament. Esta conducta es defineix com a assetjament entre iguals en l'entorn TIC i inclou actuacions de xantatge, vexacions i insults entre l'alumnat. Suposa difusió d'informació lesiva o difamatòria en format electrònic. El ciberassetjament és un fenomen de gran relevància per la seua prevalença, la gravetat de les seues conseqüències i les dificultats que presenta per a ser previngut i tractat. Els trets que caracteritzen l'assetjament escolar són els següents:

- a. Agressió repetida i duradora en el temps.
- b. Intenció de causar dany: no sempre es dona en els primers estadis del procés.
- c. Sol haver-hi contacte o relació prèvia en el món físic.
- d. Pot estar lligat o no a situacions d'assetjament en la vida real.
- e. Usa mitjans TIC: missatges de mòbil, adreça electrònica, telèfons, xarxes socials, blog, fóruns, sales de xats.

Segons la resolució de 14 de juliol de 2023, el protocol d'actuació haurà de ser el següent:

MODEL D'ACTUACIÓ EN SITUACIONS DE POSSIBLE ASSETJAMENT I CIBERASSETJAMENT ESCOLAR

DETECCIÓ I COMUNICACIÓ A L'EQUIP DIRECTIU O PERSONA TITULAR

1. DETECCIÓ de possibles situacions d'assetjament escolar i ciberassetjament.

2. COMUNICACIÓ a l'equip directiu i/o la persona titular

Qualsevol membre de la comunitat educativa / altres instàncies (ajuntaments, serveis socials, etc)

OPCIONAL

L'equip directiu o la titularitat del centre podrà rebre assessorament previ a l'aplicació del protocol de les UEO

PRIMERES ACTUACIONS

3. ORGANITZACIÓ de la protecció de les persones, l'acompanyament de la víctima; i la supervisió i la vigilància d'espais.

4. CONSTITUCIÓ de l'equip d'intervenció abans de transcorregudes 24h des de la comunicació.

5. DESIGNACIÓ de tasques i responsables dins de l'equip d'intervenció

6. REGISTRE del cas a PREVI-ITACA (estat previ a la notificació) mentre es recapta i completa la informació oportuna

EQUIP D'INTERVENCIÓ

- Una persona de l'equip directiu o titular del centre
- Tutor/a
- Persona de confiança de l'alumnat víctima (tutoria afectiva)
- Professorat d'orientació educativa
- Persona coordinadora d'igualtat i convivència, si escau

TASQUES DE L'EQUIP D'INTERVENCIÓ

7. RECOLLIDA I ANÀLISI d'informació:

- Recollida d'informació de manera individualitzada amb l'alumnat
- Recollida d'informació de manera individualitzada amb les famílies de l'alumnat implicat

Atenció

En les situacions de ciberassetjament caldrà custodiar les evidències trobades i/o aportades i posar-ho immediatament en coneixement de les famílies.

8. VALORACIÓ de la situació

- Si existeix una situació compatible amb les característiques definidores de l'assetjament escolar i/o ciberassetjament
- Si no queda suficientment acreditada l'existència d'assetjament escolar i/o ciberassetjament

Procediment ordinari + Nomenament de la persona instructora + Pla d'intervenció.

Esbrinar les circumstàncies + Pla d'intervenció.

9. COMUNICACIÓ a les famílies i/o representants legals

Recursos per a la intervenció

Assetjament escolar

NOTIFICACIONS

10. NOTIFICACIÓ a PREVI-ITACA

OPCIONAL

Si la situació s'agreuja, se n'ha d'informar la Inspecció d'Educació perquè pugui activar la intervenció de la Unitat Especialitzada d'Orientació corresponent.

11. INFORMACIÓ de la situació a la comissió d'igualtat i convivència

OPCIONAL

En el cas que la incidència pugui ser constitutiva de delictes, l'equip directiu ho comunicarà per burofax al Ministeri fiscal

PLA D'INTERVENCIÓ

12. PLA D'INTERVENCIÓ elaborat seguint les pautes de l'annex I, que anirà actualitzant-se durant el procés d'aplicació del protocol

SEGUIMENT

13. SEGUIMENT

- Durant el primer mes seguiment setmanal
- A partir del segon mes i fins al tancament, de forma quinzenal o mensual

Suggerència: incloure alguna persona de l'equip d'intervenció.

En cas de transició d'etapa o canvi de centre educatiu, l'equip directiu o la titularitat del centre vetllarà perquè es faci un traspàs adequat de la informació, amb les degudes mesures de sigil i confidencialitat.

TANCAMENT

14. TANCAMENT ADMINISTRATIU de la incidència, signar l'informe (annex I) i enviar-lo a Inspecció d'Educació abans de 5 dies lectius des del tancament.

15. TANCAMENT de la incidència oberta a PREVI-ITACA.

GENERALITAT VALENCIANA

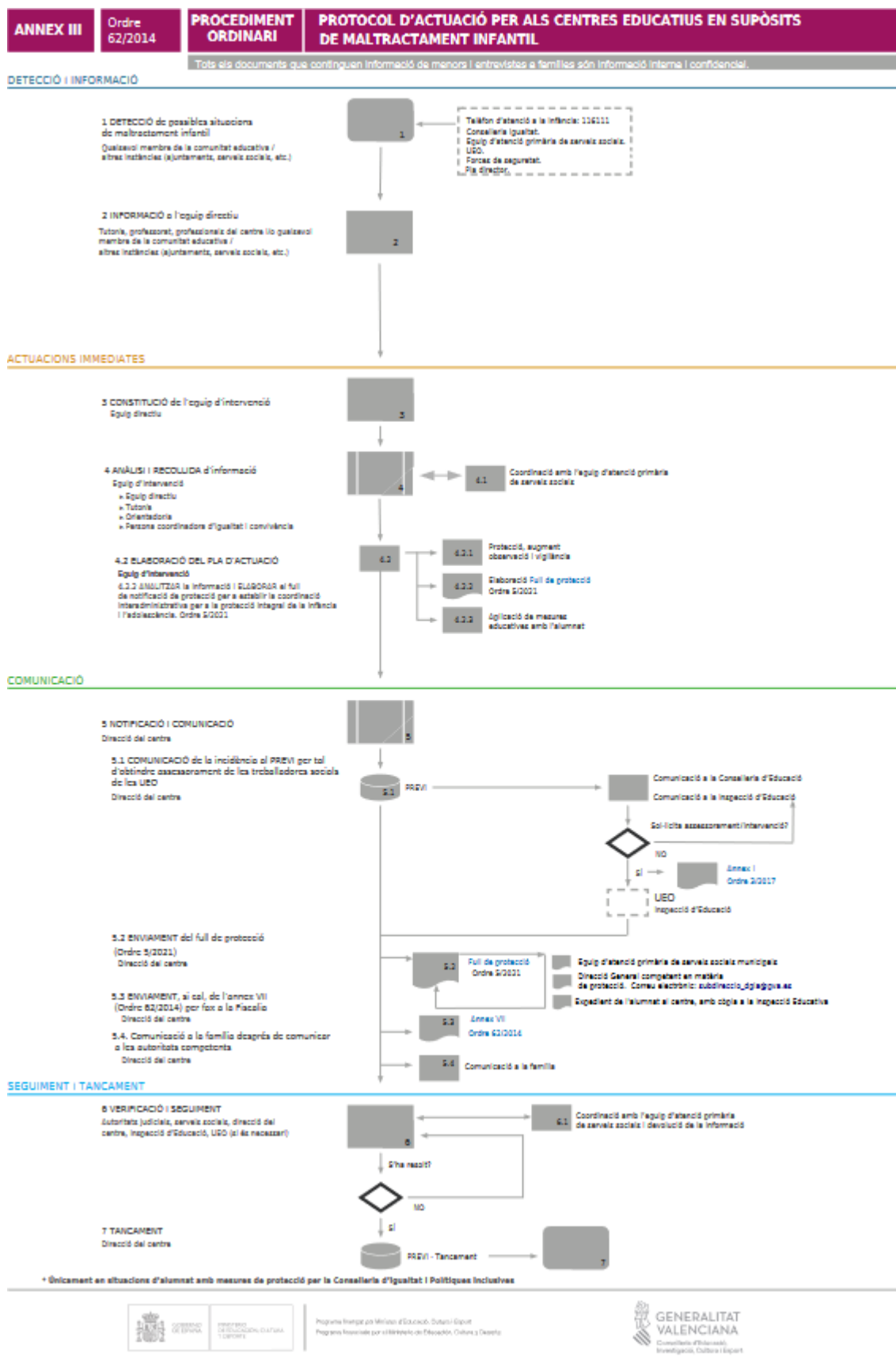
7.8. Conductes que alteren la convivència.

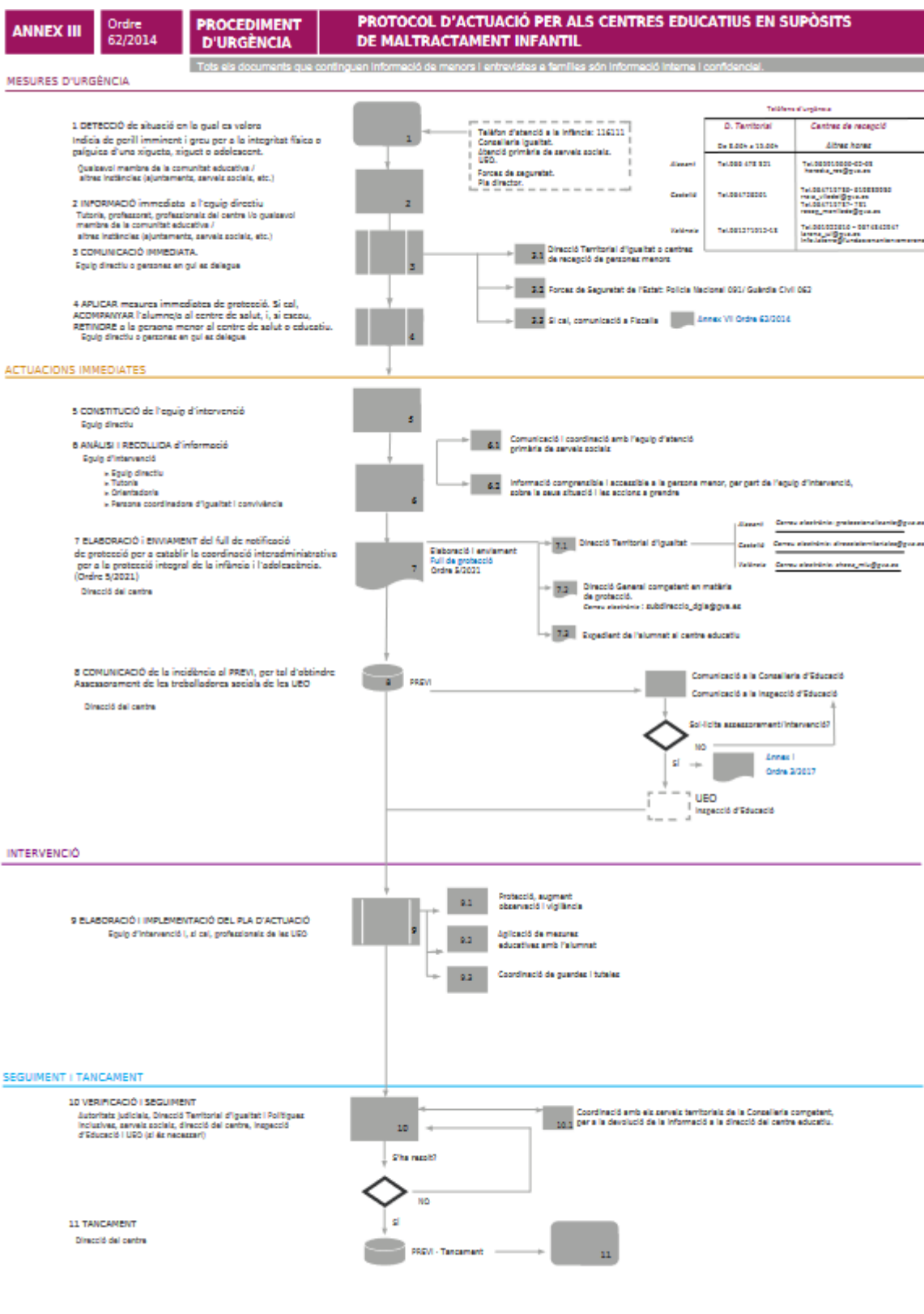
Es consideraran conductes que alteren de forma greu aquelles tipificades com a faltes greus en l'article 25 del DECRET 193/2025, de 12 de desembre, del Consell, de la convivència en el sistema educatiu de la Comunitat Valenciana.

Davant d'aquestes conductes, s'aplicaran les mesures descrites en l'article 26 d'aquest decret. Es podran implementar procediments conciliadors, si escau, en les condicions que s'estipulen en l'article 27.

La comissió d'una falta greu implicarà sempre l'obertura d'un expedient disciplinari, en els termes que es descriu en l'article 28, així com es notificarà en el mòdul del registre central del Pla PREVI d'ITACA o en la plataforma habilitada les alteracions greus de la conducta o situacions que perjudiquen greument la convivència

7.9. Maltractament infantil.

El maltractament infantil es defineix com qualsevol acció no accidental que comporta abús (emocional, físic o sexual) o descuit (emocional o físic) cap a un menor de diu anys, que és realitzada pel seu progenitor o cuidador principal, per una altra persona o per qualsevol institució, i que amenaça l'adequat desenvolupament del niqueta. Dins del maltractament considerem tant el

maltractament actiu, entés com a abús físic, sexual i emocional, com els maltractaments passius, com ara la negligència física i emocional. El maltractament pot ser familiar o extrafamiliar

Protecció en l'àmbit escolar

Els quatre escalons de protecció de la població infantil són els pares, els ciutadans, els professionals de les administracions i l'entitat pública competent en matèria de protecció infantil.

L'àmbit escolar ocupa una posició privilegiada en el procés de protecció del menor i en la detecció, la notificació, la investigació i l'avaluació. Pels centres passen la totalitat dels xiquets i adolescents de la comunitat, i és el lloc on romanen una gran part del seu temps. Per a molts menors que patixen el maltractament en l'àmbit familiar en edats primerenques, l'escolarització els permet trencar amb l'aïllament social en què l'han patit.

Gravetat i presa de decisions

La valoració d'urgència de la situació estarà determinada per la gravetat del succés observat i per la probabilitat que torne a repetir-se (nivell de risc) si no es prenen les mesures de protecció oportunes. Un cas serà greu si corre perill la integritat física o psicològica del menor (existència de palisses, castics físics forts, sospita d'abús sexual, etc.), si el xiquet és un bebé o té menys de cinc anys, o si patix una discapacitat que li impedis autoprotegir-se o demanar ajuda. La urgència determinarà el tipus d'actuació del professional de l'educació, el protocol que es posarà en marxa i la prioritat del cas. L'avaluació exhaustiva correspon als serveis socials o al servei de protecció de menors.

Protocol d'actuació davant d'una situació observada de maltractaments i desprotecció del menor

1. Identificació.

Qualsevol membre de la comunitat educativa que tinga coneixement o sospites d'una situació de maltractament infantil ho comunicarà a l'equip directiu.

2. Actuacions immediates.

Després d'esta comunicació, es reunirà l'equip directiu amb el tutor o tutora de l'alumne o alumna afectat i el personal dels serveis psicopedagògics escolars, el departament d'orientació, el gabinet municipal autoritzat o el personal que tinga atribuïdes les funcions d'assessorament en el centre, per a recopilar informació, analitzar-la i valorar la intervenció que calga.

3. Notificació.

L'equip educatiu emplenarà el full de notificació que apareix en l'Orde 1/2010, de 3 de maig, de la Conselleria d'Educació i la Conselleria de Benestar Social. L'equip directiu podrà demanar l'assessorament del personal dels serveis psicopedagògics escolars o del personal que tinga atribuïdes les funcions d'assessorament educatiu.

4. Comunicació de la situació.

a) La direcció del centre enviarà l'original del full de notificació als serveis socials municipals de la localitat on residix el menor, n'arxivarà una còpia en l'expedient de l'alumne i en remetrà una altra a la direcció general competent en matèria de protecció de menors de la Conselleria de Benestar Social.

b) La direcció del centre realitzarà la comunicació al Registre Central i a la Inspecció Educativa.

c) Si la situació s'agreuja i sobrepasa la capacitat d'actuació del centre, se n'haurà d'informar la Inspecció Educativa, que sol·licitarà l'assessorament o la intervenció de la unitat d'atenció i intervenció (UAI) de la direcció territorial corresponent. La Inspecció Educativa decidirà sobre la necessitat i el tipus d'intervenció.

d) La comunicació a la família es realitzarà una vegada informades les autoritats competents, i serà realitzada per la direcció del centre.

Procediment d'urgència

1. Davant d'un alumne que presente lesions físiques, greu negligència o abús sexual, un membre de l'equip directiu o del personal docent en qui es delegue, l'acompanyarà al centre de salut o als serveis d'urgència de l'hospital més pròxim.

2 La direcció comunicarà la situació d'urgència a la policia local, a la Conselleria de Benestar Social i a la Fiscalia de Menors. Per a la comunicació s'utilitzarà el full de notificació que apareix en l'Orde 1/2010, de 3 de maig, de la Conselleria d'Educació i de la Conselleria de Benestar Social.

Per a la comunicació a l'autoritat judicial i al ministeri fiscal s'utilitzarà el model que es troba en l'annex VII d'esta orde.

3. La direcció del centre realitzarà la comunicació al Registre Central i a la Inspecció Educativa perquè, si ho estima oportú, sol·licite l'assessorament o la intervenció de la unitat d'atenció i intervenció (UAI) de la direcció territorial corresponent. La Inspecció Educativa decidirà sobre la necessitat i tipus d'intervenció.

L'enllaç de la pàgina web de Benestar Social és: <<http://www.bsocial.gva.es/va/web/menor>>.

Documentació d'interès:

Annex III - Ordre 62/2014

Procediment d'urgència en situacions de maltractament infantil

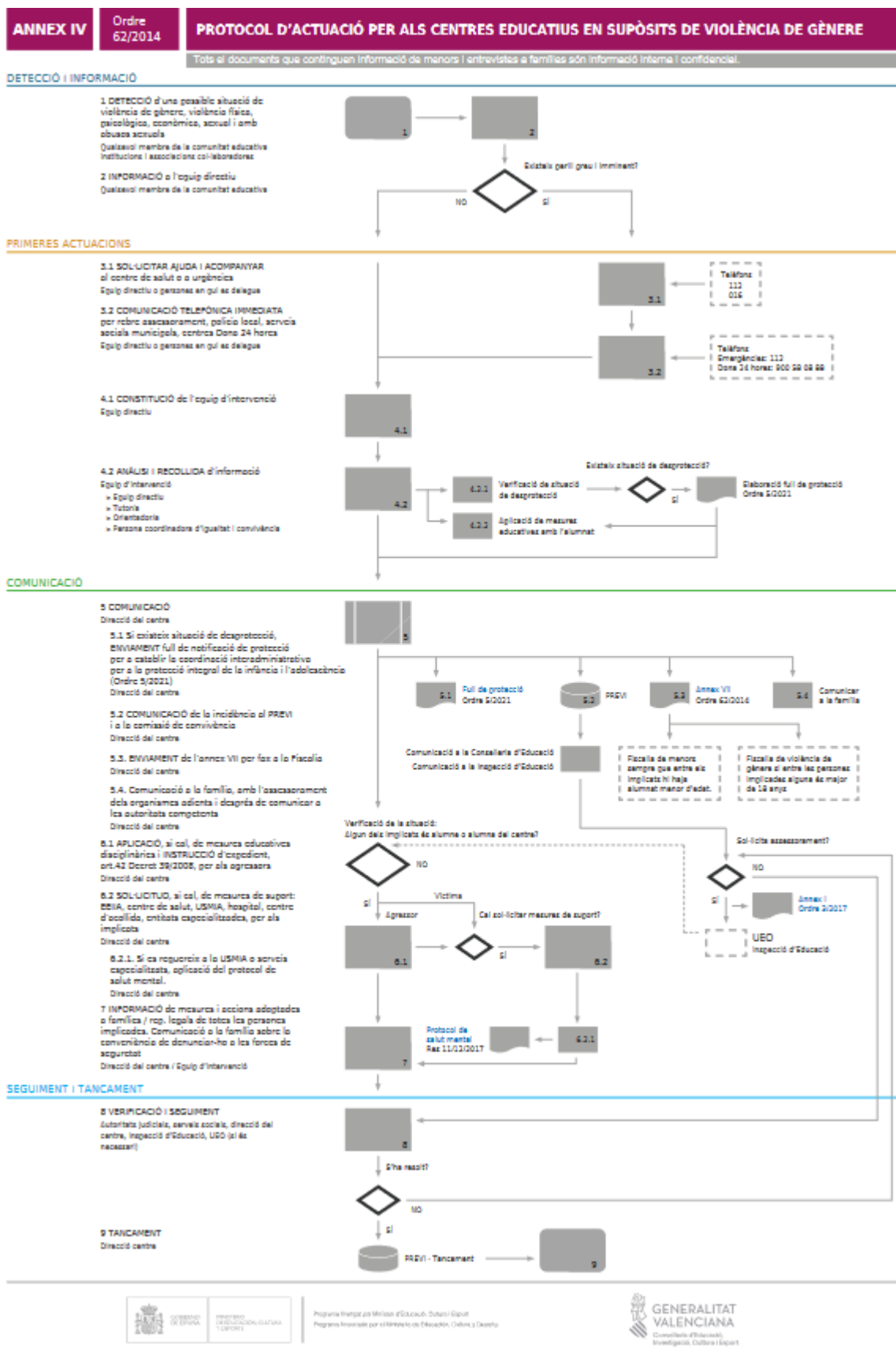
Full de notificació des de l'àmbit educatiu per a l'atenció socioeducativa i protecció de l'alumnat menor d'edat

Comunicació a fiscalia Annex VII - Ordre 62/2014

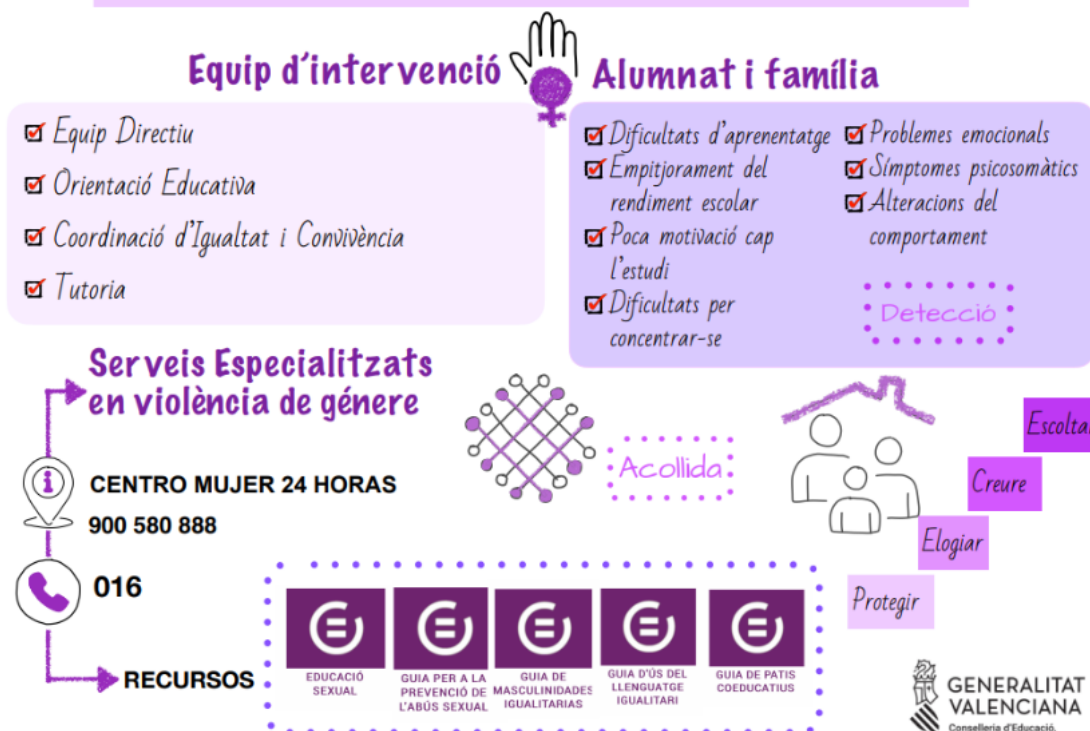
Protocol coordinació salut mental - Resolució 11.12.2017

Guia breu de detecció i actuació en situacions de desprotecció i o maltractament infantil des de l'ÀMBIT EDUCATIU

7.10. Violència de gènere.

VIOLÈNCIA DE GÈNERE EN MENORS: LES VÍCTIMES INVISIBLES

S'entén per violència de gènere aquella que, com a manifestació de la discriminació, la situació de desigualtat i les relacions de poder dels homes sobre les dones, s'exercix sobre ella pel fet de ser-ho. Esta violència comprén qualsevol acte de violència basada en el gènere que tinga com a conseqüència, o que tinga possibilitats de tindre com a conseqüència, perjudici o patiment en la salut física, sexual o psicològica de la dona. Les amenaces, la pressió exercida sobre elles per a forçar la seua voluntat o la seua conducta, la privació arbitrària de la seua llibertat, tant si es produïxen en la vida pública com privada, són comportaments violents per raó de gènere.

Tipus de violència de gènere

- Violència física:** és qualsevol acte de força contra el cos de la dona, amb resultat o risc de produir lesió física o dany. Estos actes de violència física contra la dona poden ser exercits per homes amb els quals tinga o haja tingut relacions de parella, o per homes del seu entorn familiar, social i laboral.
- Violència psicològica:** és tota conducta que produïska desvaloració o patiment en la dona mitjançant amenaces, humiliacions o vexacions, exigència d'obediència o de submissió, coerció, insults, aïllament, culpabilització o limitacions del seu àmbit de llibertat. Estos comportaments poden ser exercits per qui siga o haja sigut el seu cònjuge o per qui estiga o haja estat lligat a ella per anàloga relació d'afectivitat, inclús sense convivència. Així mateix, tindran la consideració d'actes de violència psicològica contra la dona els exercits per homes en el seu entorn familiar, social i laboral.
- Violència econòmica:** consistix en la privació intencionada, i no justificada legalment, de recursos per al benestar físic o psicològic de la dona i de les seues filles i fills, o la discriminació en la disposició dels recursos compartits en l'àmbit de la convivència de parella.
- Violència sexual i abusos sexuals:** és qualsevol acte de naturalesa sexual forçada per l'agressor i no consentida per la dona. La violència sexual comprén qualsevol imposició, per mitjà de la força o la intimidació, de relacions sexuals no consentides, i l'abús sexual, amb independència que l'agressor tinga o no relació conjugal, de parella, afectiva o de parentiu amb la víctima.

Protocol d'actuació davant d'una situació de violència de gènere

1. Identificació.

Qualsevol membre de la comunitat educativa que tinga coneixement o sospites de casos de violència de gènere ho notificarà a la direcció del centre.

a) Recollida d'informació. Després d'esta comunicació, es reunirà l'equip directiu amb el tutor o tutora de l'alumne o alumna afectat, amb els servicis psicopedagògics escolars o amb el personal que tinga atribuïdes les funcions d'assessorament educatiu, per a recopilar informació, analitzar-la i valorar la intervenció que calga.

b) Actuació. En els supòsits de perill greu i imminent, i si la situació ho requerix, es telefonarà al 112 i es traslladarà la persona agredida a l'hospital de referència. La direcció del centre podrà sol·licitar mesures de suport i col·laboració externes al centre. Si es considerara necessari, s'establirà comunicació amb el servici especialitzat d'atenció a la família i la infància (SEAFI), els centres de salut, la unitat de salut mental infantil i juvenil (USMIJ), els hospitals més pròxims, els centres d'acollida i les entitats especialitzades.

c) Aplicació de mesures disciplinàries. En el cas que les persones agressores siguen alumnes del centre, oïda la comissió de convivència, s'actuarà tal com es regula en els articles 42 a 49 del Decret 39/2008, de 4 d'abril.

2. Comunicació de la situació.

a) La direcció del centre informarà la comissió de convivència de la situació i del pla d'intervenció.

b) En el cas que la incidència puga ser constitutiva de delictes o de falta penal, la direcció del centre ho comunicarà per fax al ministeri fiscal utilitzant l'annex VII d'esta orde. Esta comunicació s'adreçarà a la sala de la Fiscalia que corresponga: 1) Si els agressors i les víctimes són menors, a la Fiscalia de Menors. 2) Si els agressors són majors d'edat i la víctima menor d'edat, a la Fiscalia de Violència de Gènere. 3) Si els agressors i les víctimes són majors d'edat, a la Fiscalia de Violència de Gènere.

c) La direcció del centre realitzarà la comunicació al Registre Central i a la Inspecció Educativa, i podrà sol·licitar l'assessorament o la intervenció de la unitat d'atenció i intervenció (UAI) de la direcció territorial corresponent. La Inspecció Educativa decidirà sobre la necessitat i el tipus d'intervenció.

3. Comunicació a famílies i representants legals de tots els implicats.

a) La direcció informarà les famílies dels implicats del fet de violència i de les mesures i accions adoptades.

b) Segons la gravetat del cas, la direcció del centre comunicarà a la família de la víctima la conveniència de denunciar-lo a les forces de seguretat.

c) En els casos reincidents i en els que el centre reclame la implicació directa dels pares, mares, tutors o tutores de l'alumne o l'alumna i estos la rebutgen, l'Administració educativa, si considera que esta conducta causa un greu dany al procés educatiu del seu fill o filla, ho comunicarà a les institucions públiques competents per motiu de desprotecció, amb un informe previ a la Inspecció Educativa.

4. Seguiment del cas per part de les unitats d'atenció i intervenció i de la Inspecció del centre.

La Inspecció i les unitats d'atenció i intervenció de les direccions territorials col·laboraran amb la direcció del centre en el seguiment dels casos en què hagen intervingut.

Documentació d'interès:

[Annex IV - Ordre 62/2014](#)

[Comunicació a fiscalia Annex VII - Ordre 62/2014](#)

[Protocol d'atenció integral, sanitària i judicial](#)

Full de notificació des de l'àmbit educatiu per a l'atenció socioeducativa i protecció de l'alumnat menor d'edat

Protocol coordinació salut mental - Resolució 11.12.2017

7.11. Protocol de suport, assessorament i acompanyament al personal dels centres educatius davant d'agressions produïdes per l'exercici de les seues funcions

Aquest protocol està regulat per la RESOLUCIÓ de 20 de desembre de 2024, de la Conselleria d'Educació, Cultura, Universitats i Ocupació, per la qual s'establix el protocol de suport, assessorament i acompanyament al personal dels centres educatius davant d'agressions produïdes per l'exercici de les seues funcions.

I. Àmbit d'aplicació

Este protocol serà d'aplicació davant d'agressions produïdes en activitats lectives, durant les activitats complementàries o extraescolars, durant la prestació dels servicis complementaris de transport i menjador escolar o en el desenrotllament de funcions administratives, i de les agressions produïdes en l'exercici de la seua activitat professional o per conseqüència directa d'esta.

II. Definicions

Es considera agressió qualsevol acció il·lícita física o verbal manifesta i greu, de caràcter amenaçador, humiliant, discriminatòria, intimidatòria o assetjadora, incloent-hi l'exercida a través de mitjans digitals, que vaja en contra dels drets del personal docent, no docent d'atenció educativa o d'administració o servicis en l'exercici de les seues funcions i en compliment del que s'especifica en l'article 4 de la Llei 15/2010, d'autoritat del professorat, i l'article 76.g de la Llei 4/2021, de 16 d'abril, de la funció pública valenciana. S'entén per acció il·lícita manifesta i greu la comissió d'actes que estiguen tipificats com a delictes greus, delictes menys greus i delictes lleus.

III. Detecció i comunicació de la incidència

Qualsevol membre de la comunitat educativa coneixedor d'una agressió que tinga per objecte el personal docent i no docent d'atenció educativa o d'administració de servicis en el cas de centres de titularitat de la Generalitat i personal docent dels centres privats concertats, té l'obligació de comunicar-ho al director o la directora del centre o, en cas d'absència, a un altre membre de l'equip directiu.

IV. Primeres actuacions

1. Davant de qualsevol agressió al personal del centre educatiu es procedirà a prestar auxili i ajudar a contindre la situació per part del personal present en el moment, i, si és necessari, se sol·licitarà ajuda immediata als cossos i forces de seguretat, bé siga la Policia Local, Policia Nacional o Guàrdia Civil, perquè es personen en el centre educatiu. Esta actuació serà realitzada preferentment per personal de l'equip directiu.
2. Davant d'una agressió, el personal agredit, si és necessari, es dirigirà al centre de salut de referència o hospital pròxim o, en funció de la gravetat de les agressions, l'equip directiu cridarà al servici d'urgències. En qualsevol cas, se sol·licitarà un informe de lesions, el qual formarà part de l'expedient administratiu.
3. Si els fets objecte de l'agressió poden constituir delictes, la persona agredida podrà presentar una denúncia davant del Ministeri Fiscal, del jutjat de guàrdia, o en qualsevol dependència de les forces i cossos de seguretat de l'Estat.

V. Actuacions del director o directora del centre educatiu

1. Davant de les situacions d'agressió, i les primeres actuacions d'auxili i suport, el director o directora del centre educatiu gravarà el fet en el registre PREVI d'ÍTACA i informarà la inspecció educativa, així com la persona agredida, de les actuacions previstes en este protocol.
2. El director o directora del centre educatiu arreplegarà la informació necessària relativa als fets ocorreguts i, a petició de la inspecció educativa, emetrà un informe dins de les 24 hores següents del dia lectiu immediatament posterior a l'agressió dirigit a la direcció territorial corresponent. Este informe arreplegarà la informació següent:
 - Professional agredit.
 - Identificació de la persona presumptament agressora.
 - Testimonis.
 - Persona tutora, si l'agressió és atribuïda a l'alumnat.
 - Altres professionals que tinguen relació amb la situació d'agressió de caràcter testimonial.
 - Actuacions immediates realitzades en el centre educatiu per a preservar la seguretat de la persona agredida.
3. Simultàniament, el director o directora del centre notificarà mitjançant l'annex VII de l'Orde 62/2014, o document que el substituïska amb les modificacions normatives, el model de comunicació al Ministeri Fiscal de conductes greument perjudicials per a la convivència en el centre i que poden ser constitutives de delictes.
4. Si la persona o persones presumptament agressores són part de l'alumnat del centre educatiu, el director o directora del centre educatiu aplicarà les mesures d'abordatge educatiu davant de les conductes perjudicials per a la convivència, reflectides en l'article 19 del Decret 195/2022, d'11 de novembre, del Consell, d'igualtat i convivència en el sistema educatiu valencià, informant dels fets les famílies o representants legals. El procediment ordinari se suspén quan hi ha iniciat un procediment legal (diligències preliminars, investigació policial o judicial). La denúncia interposada per les parts no implica l'inici del procediment legal corresponent, per la qual cosa no és motiu de suspensió del procediment.
5. El director o directora del centre informarà la comissió d'igualtat i convivència del consell escolar preservant el deure de sigil.
6. Atés que les agressions patides pel personal empleat públic en l'exercici de les seues funcions es consideren accident de treball, el director o directora del centre educatiu ha de garantir que s'ompliga el CAT (comunicat d'accident de treball), ja siga pel director o directora del centre educatiu o per la persona agredida. Posteriorment, el director o directora del centre el firmarà i remetrà a l'òrgan competent.
7. En el cas que el director o directora del centre educatiu estiga implicat en l'agressió, la inspecció educativa determinarà la persona per a realitzar les actuacions que li corresponguen expressament al director o directora del centre educatiu.

VI. Actuacions de la persona agredida

La persona agredida podrà realitzar les accions següents:

1. Formular denúncia i comunicar esta circumstància al director o directora del centre educatiu perquè en prenga coneixement.
2. Així mateix, es podrà dirigir a l'Oficina d'Assistència a les Víctimes del Delicte de la Generalitat per a sol·licitar assessorament i/o suport jurídic psicològic o assistencial.
3. En relació amb els danys materials que pogueren haver-se produït, el personal empleat públic podrà acudir a la via de responsabilitat patrimonial de l'Administració en els termes previstos en la normativa d'aplicació.
4. Podrà estimar la presentació de sol·licitud d'assistència jurídica davant de la direcció territorial d'Educació de referència. La sol·licitud d'assistència jurídica contindrà la informació següent:

- Dades personals de la persona interessada, telèfon de contacte.
 - Relat dels fets i tots els elements de prova que es disposen i que servisquen per a confirmar aquells, amb citació de testimonis i, si és possible, dels relats dels fets. Així mateix, anirà acompanyada de la denúncia presentada.
 - Informe d'assistència mèdica o informe de lesions, si n'hi haguera.
 - Informe del director o directora del centre educatiu que confirme si els fets denunciats estan relacionats amb l'exercici de la funció o càrrec de la persona sol·licitant.
5. Atés que les agressions patides pel personal en l'exercici de les seues funcions es consideren accident de treball, podrà acudir bé a la mútua d'accidents de treball i malalties professionals, si és del Règim General de la Seguretat Social, o als servicis sanitaris que li corresponguen, si pertany a algun dels règims administratius, demanant un informe de lesions, si n'hi haguera.
6. La persona agredida podrà sol·licitar davant de l'òrgan competent l'adaptació o canvi de lloc per motius de salut, si així ho valora el facultatiu mèdic del servici de prevenció de riscos laborals, sol·licitud que serà resolta per l'òrgan competent segons la normativa aplicable.
7. La persona agredida podrà sol·licitar la intervenció del servici de prevenció propi.

VII. Actuacions de la inspecció educativa

1. Una vegada informada pel director o directora del centre educatiu, la inspectora o inspector d'educació assessorarà la direcció del centre educatiu sobre les possibilitats d'actuació previstes en este protocol, i elaborarà els informes requerits d'ofici o a requeriment dels diferents òrgans de l'Administració.
2. La inspecció educativa podrà proposar a l'òrgan competent les mesures que considere oportunes davant de situacions que puguen suposar un risc per a la seguretat del personal afectat.

VIII. Actuacions de la direcció territorial d'educació

La direcció territorial d'educació de referència rebrà la sol·licitud d'assistència jurídica remesa pel director o directora del centre educatiu, en el cas que la persona agredida ho sol·licite, i requerirà els informes corresponents tant al director o directora del centre educatiu com a la inspecció educativa, traslladant tota la documentació a la direcció general competent en matèria de personal docent o a la subsecretaria de la conselleria competent en matèria d'educació.

IX. Actuacions de la direcció general competent en matèria de personal docent o de la subsecretaria L'òrgan competent, a la vista de la documentació remesa per qui sol·licita assistència jurídica, emetrà, com a superior jeràrquic, l'informe al qual es referix l'article 11.2 de la Llei 10/2005, de 9 de desembre, d'assistència jurídica a la Generalitat. Este informe indicarà si es complixen els requisits previstos en la Llei 10/2005 perquè la persona sol·licitant puga rebre l'assistència de l'Advocacia de la Generalitat. L'òrgan competent traslladarà les actuacions realitzades a l'Advocacia de la Generalitat i durà a terme les actuacions complementàries que considere necessàries.

X. Actuacions de l'Advocacia de la Generalitat

L'Advocacia de la Generalitat, de conformitat amb el que es disposa en l'article 11.2 de la Llei 10/2005, de 9 de desembre, d'assistència jurídica a la Generalitat, prendrà l'acord que corresponga i el comunicarà a la persona interessada. La facultat concedida a la persona interessada per este article no menyscaba el seu dret a designar advocada o advocat que l'assisteixca o a sol·licitar que este li siga designat d'ofici, segons l'article 11.3 de l'esmentada Llei 10/2005. Quan existiren contractes d'assegurança que cobriren contingències a les quals es referix este article, contractats per la Generalitat i en els quals el personal al servici de la Generalitat tinguera la condició

d'assegurats, la defensa o assistència lletrada de l'advocat de la Generalitat tindrà caràcter excepcional.

Documentació

Informe de la direcció del centre sobre agressions

Sol·licitud d'assistència jurídica

Reclamació de danys (Annex I)

Reclamació de danys (Annex II)

7.12. Protocol de suport, assessorament i acompanyament al personal dels centres educatius davant d'agressions produïdes per l'exercici de les seues funcions

Aquest protocol està regulat per la RESOLUCIÓ de 20 de desembre de 2024, de la Conselleria d'Educació, Cultura, Universitats i Ocupació, per la qual s'estableix el protocol de suport, assessorament i acompanyament al personal dels centres educatius davant d'agressions produïdes per l'exercici de les seues funcions.

I. Àmbit d'aplicació

Este protocol serà d'aplicació davant d'agressions produïdes en activitats lectives, durant les activitats complementàries o extraescolars, durant la prestació dels servicis complementaris de transport i menjador escolar o en el desenrotllament de funcions administratives, i de les agressions produïdes en l'exercici de la seua activitat professional o per conseqüència directa d'esta.

II. Definicions

Es considera agressió qualsevol acció il·lícita física o verbal manifesta i greu, de caràcter amenaçador, humiliant, discriminatòria, intimidatòria o assetjadora, incloent-hi l'exercida a través de mitjans digitals, que vaja en contra dels drets del personal docent, no docent d'atenció educativa o d'administració o servicis en l'exercici de les seues funcions i en compliment del que s'especifica en l'article 4 de la Llei 15/2010, d'autoritat del professorat, i l'article 76.g de la Llei 4/2021, de 16 d'abril, de la funció pública valenciana. S'entén per acció il·lícita manifesta i greu la comissió d'actes que estiguen tipificats com a delictes greus, delictes menys greus i delictes lleus.

III. Detecció i comunicació de la incidència

Qualsevol membre de la comunitat educativa coneixedor d'una agressió que tinga per objecte el personal docent i no docent d'atenció educativa o d'administració de servicis en el cas de centres de titularitat de la Generalitat i personal docent dels centres privats concertats, té l'obligació de comunicar-ho al director o la directora del centre o, en cas d'absència, a un altre membre de l'equip directiu.

IV. Primeres actuacions

1. Davant de qualsevol agressió al personal del centre educatiu es procedirà a prestar auxili i ajudar a contindre la situació per part del personal present en el moment, i, si és necessari, se sol·licitarà ajuda immediata als cossos i forces de seguretat, bé siga la Policia Local, Policia Nacional o Guàrdia Civil, perquè es personen en el centre educatiu. Esta actuació serà realitzada preferentment per personal de l'equip directiu.

2. Davant d'una agressió, el personal agredit, si és necessari, es dirigirà al centre de salut de referència o hospital pròxim o, en funció de la gravetat de les agressions, l'equip directiu cridarà al servici d'urgències. En qualsevol cas, se sol·licitarà un informe de lesions, el qual formarà part de l'expedient administratiu.

3. Si els fets objecte de l'agressió poden constituir delictes, la persona agredida podrà presentar una denúncia davant del Ministeri Fiscal, del jutjat de guàrdia, o en qualsevol dependència de les forces i cossos de seguretat de l'Estat.

V. Actuacions del director o directora del centre educatiu

1. Davant de les situacions d'agressió, i les primeres actuacions d'auxili i suport, el director o directora del centre educatiu gravarà el fet en el registre PREVI d'ÍTACA i informarà la inspecció educativa, així com la persona agredida, de les actuacions previstes en este protocol.

2. El director o directora del centre educatiu arreglarà la informació necessària relativa als fets ocorreguts i, a petició de la inspecció educativa, emetrà un informe dins de les 24 hores següents del dia lectiu immediatament posterior a l'agressió dirigit a la direcció territorial corresponent. Este informe arreglarà la informació següent:

- Professional agredit.
- Identificació de la persona presumptament agressora.
- Testimonis.
- Persona tutora, si l'agressió és atribuïda a l'alumnat.
- Altres professionals que tinguen relació amb la situació d'agressió de caràcter testimonial.
- Actuacions immediates realitzades en el centre educatiu per a preservar la seguretat de la persona agredida.

3. Simultàniament, el director o directora del centre notificarà mitjançant l'annex VII de l'Orde 62/2014, o document que el substituïska amb les modificacions normatives, el model de comunicació al Ministeri Fiscal de conductes greument perjudicials per a la convivència en el centre i que poden ser constitutives de delictes.

4. Si la persona o persones presumptament agressores són part de l'alumnat del centre educatiu, el director o directora del centre educatiu aplicarà les mesures d'abordatge educatiu davant de les conductes perjudicials per a la convivència, reflectides en l'article 19 del Decret 195/2022, d'11 de novembre, del Consell, d'igualtat i convivència en el sistema educatiu valencià, informant dels fets les famílies o representants legals. El procediment ordinari se suspén quan hi ha iniciat un procediment legal (diligències preliminars, investigació policial o judicial). La denúncia interposada per les parts no implica l'inici del procediment legal corresponent, per la qual cosa no és motiu de suspensió del procediment.

5. El director o directora del centre informarà la comissió d'igualtat i convivència del consell escolar preservant el deure de sigil.

6. Atés que les agressions patides pel personal empleat públic en l'exercici de les seues funcions es consideren accident de treball, el director o directora del centre educatiu ha de garantir que s'ompliga el CAT (comunicat d'accident de treball), ja siga pel director o directora del centre educatiu o per la persona agredida. Posteriorment, el director o directora del centre el firmarà i remetrà a l'òrgan competent.

7. En el cas que el director o directora del centre educatiu estiga implicat en l'agressió, la inspecció educativa determinarà la persona per a realitzar les actuacions que li corresponguen expressament al director o directora del centre educatiu.

VI. Actuacions de la persona agredida

La persona agredida podrà realitzar les accions següents:

1. Formular denúncia i comunicar esta circumstància al director o directora del centre educatiu perquè en prenga coneixement.
2. Així mateix, es podrà dirigir a l'Oficina d'Assistència a les Víctimes del Delictes de la Generalitat per a sol·licitar assessorament i/o suport jurídic psicològic o assistencial.

3. En relació amb els danys materials que pogueren haver-se produït, el personal empleat públic podrà acudir a la via de responsabilitat patrimonial de l'Administració en els termes previstos en la normativa d'aplicació.
4. Podrà estimar la presentació de sol·licitud d'assistència jurídica davant de la direcció territorial d'Educació de referència. La sol·licitud d'assistència jurídica contindrà la informació següent:
 - Dades personals de la persona interessada, telèfon de contacte.
 - Relat dels fets i tots els elements de prova que es disposen i que servisquen per a confirmar aquells, amb citació de testimonis i, si és possible, dels relats dels fets. Així mateix, anirà acompanyada de la denúncia presentada.
 - Informe d'assistència mèdica o informe de lesions, si n'hi haguera.
 - Informe del director o directora del centre educatiu que confirme si els fets denunciats estan relacionats amb l'exercici de la funció o càrrec de la persona sol·licitant.
5. Atés que les agressions patides pel personal en l'exercici de les seues funcions es consideren accident de treball, podrà acudir bé a la mútua d'accidents de treball i malalties professionals, si és del Règim General de la Seguretat Social, o als servicis sanitaris que li corresponguen, si pertany a algun dels règims administratius, demanant un informe de lesions, si n'hi haguera.
6. La persona agredida podrà sol·licitar davant de l'òrgan competent l'adaptació o canvi de lloc per motius de salut, si així ho valora el facultatiu mèdic del servici de prevenció de riscos laborals, sol·licitud que serà resolta per l'òrgan competent segons la normativa aplicable.
7. La persona agredida podrà sol·licitar la intervenció del servici de prevenció propi.

VII. Actuacions de la inspecció educativa

1. Una vegada informada pel director o directora del centre educatiu, la inspectora o inspector d'educació assessorarà la direcció del centre educatiu sobre les possibilitats d'actuació previstes en este protocol, i elaborarà els informes requerits d'ofici o a requeriment dels diferents òrgans de l'Administració.
2. La inspecció educativa podrà proposar a l'òrgan competent les mesures que considere oportunes davant de situacions que puguen suposar un risc per a la seguretat del personal afectat.

VIII. Actuacions de la direcció territorial d'educació

La direcció territorial d'educació de referència rebrà la sol·licitud d'assistència jurídica remesa pel director o directora del centre educatiu, en el cas que la persona agredida ho sol·licite, i requerirà els informes corresponents tant al director o directora del centre educatiu com a la inspecció educativa, traslladant tota la documentació a la direcció general competent en matèria de personal docent o a la subsecretaria de la conselleria competent en matèria d'educació.

IX. Actuacions de la direcció general competent en matèria de personal docent o de la subsecretaria L'òrgan competent, a la vista de la documentació remesa per qui sol·licita assistència jurídica, emetrà, com a superior jeràrquic, l'informe al qual es referix l'article 11.2 de la Llei 10/2005, de 9 de desembre, d'assistència jurídica a la Generalitat. Este informe indicarà si es complixen els requisits previstos en la Llei 10/2005 perquè la persona sol·licitant puga rebre l'assistència de l'Advocacia de la Generalitat. L'òrgan competent traslladarà les actuacions realitzades a l'Advocacia de la Generalitat i durà a terme les actuacions complementàries que considere necessàries.

X. Actuacions de l'Advocacia de la Generalitat

L'Advocacia de la Generalitat, de conformitat amb el que es disposa en l'article 11.2 de la Llei 10/2005, de 9 de desembre, d'assistència jurídica a la Generalitat, prendrà l'acord que corresponga i el comunicarà a la persona interessada. La facultat concedida a la persona interessada per este

article no menyscaba el seu dret a designar advocada o advocat que l'assistisca o a sol·licitar que este li siga designat d'ofici, segons l'article 11.3 de l'esmentada Llei 10/2005. Quan existiren contractes d'assegurança que cobriren contingències a les quals es referix este article, contractats per la Generalitat i en els quals el personal al servici de la Generalitat tinguera la condició d'assegurat, la defensa o assistència lletrada de l'advocat de la Generalitat tindrà caràcter excepcional.

Documentació

Informe de la direcció del centre sobre agressions

Sol·licitud d'assistència jurídica

Reclamació de danys (Annex I)

Reclamació de danys (Annex II)

8. PROCEDIMENTS D'ACTUACIÓ I INTERVENCIÓ PREVISTES EN LES NORMES D'ORGANITZACIÓ I FUNCIONAMENT DEL CENTRE

Incompliment de les normes de convivència

El nou decret 193/2025, de 12 de setembre de 2025, del Consell, de la convivència en el sistema educatiu de la Comunitat Valenciana estableix:

1. Les faltes classificades als articles 23 i 25 del decret 193/2025, de 12 de diciembre, del Consell, de la convivència en el sistema educatiu de la Comunitat Valenciana poden ser objecte de mesures correctores o disciplinàries quan siguen realitzades per l'alumnat dins del recinte del centre o durant la realització d'activitats complementàries i extraescolars.
2. Les mesures correctores o disciplinàries podran aplicar-se en relació amb aquelles conductes que, encara que es facen fora del recinte del centre, estiguen relacionades amb la vida escolar i afecten algun membre de la comunitat educativa. Sense perjudici, per altra banda, de posar en coneixement d'altres òrgans o administracions, en cas que aquestes faltes puguin ser sancionades o gestionades fora del centre educatiu.

Criteris necessaris per a la presa de decisions

Per a una correcta presa de decisions respecte a les mesures a aplicar quan hi ha un incompliment de les normes de convivència, es tindrà en compte el següent:

- a) No es pot privar l'alumnat del dret a l'educació.
- b) El caràcter educatiu i restaurador de les mesures haurà de garantir el respecte als drets humans i llibertats individuals de tots els membres de la comunitat educativa i procurarà la millora de les relacions.
- c) S'han d'adoptar mesures preventives davant de l'absentisme, l'abandonament escolar prematur i la segregació escolar.
- d) Davant qualsevol situació de vulneració de drets de l'alumnat, haurà de prevaldre l'interés superior del menor d'edat.
- e) Per tal de no interrompre el procés educatiu de l'alumnat, quan s'apliquen mesures que suposen la suspensió temporal de la participació en activitats lectives o extraescolars, s'assignaran i se'n farà seguiment periòdic de les tasques i les activitats acadèmiques que indique el professorat que imparteix docència
- f) Les mesures aplicades s'ajustaran a l'edat madurativa de l'alumnat, a les necessitats de suport i al seu situació socioemocional, així com a la naturalesa i la gravetat dels fets.

Gradació de la responsabilitat de l'alumnat davant de la falta

A l'efecte de graduar la responsabilitat davant de les faltes lleus i greus, en la presa de decisions es tindran en compte les circumstàncies atenuants i agreujants.

Es consideraran circumstàncies atenuants les següents:

- a) El reconeixement espontani de la conducta incorrecta.
- b) La reparació espontània del dany.
- c) L'absència d'intencionalitat, la presentació de disculpes per iniciativa pròpia i l'acceptació d'aquestes per part de la víctima i persones perjudicades.
- d) L'oferiment a fer actuacions compensadores del mal causat.
- e) La provocació prèvia.
- f) La no intencionalitat i presentar necessitats específiques de suport educatiu acreditades que puguin estar vinculades a la conducta d'acord amb l'article 15.2.
- g) Presència d'indicadors de vulnerabilitat, amb comunicació als serveis socials a través del full de notificació i/o amb intervenció per part d'aquests.

Es consideraran circumstàncies **agreujants** les següents:

- a) Qualsevol conducta que estigui associada a comportaments discriminatoris o per qualsevol altra circumstància personal o social.
- b) La premeditació i la intenció de fer mal.
- c) Que la víctima es trobe en situació d'indefensió, desigualtat o inferioritat, o que presenti qualsevol tipus de necessitat específica de suport educatiu.
- d) Els actes realitzats de manera col·lectiva que vagin en contra dels drets d'altres membres de la comunitat educativa.
- e) La reiteració.

CONCRECIÓ DE LES FALTES I MESURES DE CONVIVÈNCIA

1.- TIPUS DE FALTES

Faltes lleus (Article 23)

F A L T E S	1	Faltes injustificades de puntualitat (arribar 5 minuts o més tard sense justificar 3 vegades en un mes) o assistència (3 faltes sense justificar en jornades lectives diferents sempre que no hi haja protocol d'absentisme obert) per matèria. Les faltes de puntualitat estaran justificades sempre que s'haja notificat al centre que l'alumne arriba amb transport públic i, per tant, el retard no depèn d'ell. Aquest alumnat podrà pujar a l'aula i no romandre en la biblioteca.
	2	Actes que alteren el desenvolupament normal de les activitats i no permeten impartir la classe amb fluïdesa, tals com: alçar-se del seient quan no toca, fer preguntes que no corresponen, en el contingut que s'està explicant, Fer sorolls molestos mentre el professorat explica, xerrar durant l'explicació, insistir en anar al bany...
	3	Consum de substàncies no permeses (vàper, begudes energètiques).
	4	Conductes que impedeixen o dificulten el dret a l'estudi de la resta de l'alumnat (alçar-se del seient quan no toca, fer preguntes que no corresponen al contingut que s'està explicant, fer sorolls molestos mentre el professorat explica, xerrar durant la explicació...).
	5	Incitació a cometre actes contraris a les normes de convivència
	6	Actes d'incorrecció o desconsideració al professorat o altres membres de la comunitat educativa (no obeir les indicacions del professorat o faltes de respecte

L L E U S		que no atempten contra la dignitat personal)
	7	Falta de col·laboració sistemàtica de l'alumnat en la realització de les activitats el seguiment de les orientacions del professorat (retar o mostrar passivitat/indiferència front al professorat quan li dona indicacions, boicotejar l'activitat influint de manera negativa en els companys) o la falta reiterada del material necessari a classe sense justificar a la mateixa matèria (a la tercera vegada).
	8	Ús de dispositius mòbils o altres tecnologies per a fins diferents a l'autorització del seu ús en períodes lectius, patis o activitats extraescolars i complementàries
	9	Ús inadequat de les tecnologies de la informació i la comunicació durant les activitats autoritzades que es realitzen en el centre (visualitzar pàgines inadequades o no relacionades amb el contingut pedagògic treballat, jugar a jocs online,...)
	10	Qualsevol altra conducta que altere el desenvolupament normal de l'activitat educativa i que no es constitueixi una falta greu.

Faltes greus (Article 25)

F A L T E S G R E U S	1	Actes greus d'indisciplina (insults), injúria (difamació greu que atempte contra la reputació i autoritat) o ofensa contra membres de la comunitat educativa
	2	Assetjament o ciberassetjament a qualsevol membre de la comunitat educativa
	3	Agressió física (baralles, cops...) o moral, amenaces que atempten contra la seguretat de l'alumnat o coaccions, violència de gènere i discriminació greu per motius de raça, ètnia, nacionalitat religió, orientació sexual, identitat de gènere, discapacitat o altres condicions personals o socials, així com les faltes de respecte greus a la integritat i dignitat personal de qualsevol membre de la comunitat educativa
	4	Discriminacions, vexacions o humiliacions que atempten contra la dignitat personal de qualsevol membre de la comunitat educativa per qualsevol condició o circumstància personal o social.
	5	Gravació, manipulació, publicitat i/o difusió no autoritzada d'imatges, a través de qualsevol suport, als membres de la comunitat educativa
	6	Danys greus causats per l'ús indegut o amb intencionalitat de les instal·lacions, el material, els documents del centre o els béns d'altres membres de la comunitat educativa (petardos, ús inadequat dels banys, trencar o maltractar el mobiliari, pintar parets...).
	7	e. Suplantació de la personalitat de qualsevol membre la comunitat educativa en actes de la vida docent (professorat, alumnat, pares, personal administratiu...) o negar-se a identificar-se davant de l'autoritat.
	8	Dany, agressió, injúria o ofensa al professorat en l'exercici de les seues funcions.

9	Falsificació, sostracció, accés indegut o sense autorització a documents, arxius i servidors del centre
10	Ús, incitació a l'ús o a la introducció al centre o el comerç d'objectes o substàncies nocives (tabac, alcohol, drogues) o prohibides, així com la resistència a entregar qualsevol substància o objecte prohibit al centre.
11	k. Actuacions perjudicials per a la salut o perilloses (eixir per la finestra, tirar objectes que puguin causar danys, fer mal ús de les instal·lacions...) per a la integritat personal d'un mateix o dels membres de la comunitat educativa.
12	Incitació o estímul a la comissió d'una falta greu
13	m. Incompliment concient o reiterat d'alguna mesura imposada anteriorment per la comissió d'alguna falta
14	Actuacions susceptibles de delit realitzades fent ús de mitjans o instruments informàtics, en l'espai digital o en Internet
15	Robatori amb violència
16	Furt o dany a les instal·lacions, recursos materials, documents del centre o a les pertinences dels membres de la comunitat educativa
17	Qualsevol altre delicte reconegut pel Codi Penal

2.- MESURES

2.1 Concreció de les mesures a faltes greus

MESURES DE LES FALTES GREUS
Realització de tasques educatives fora de l'horari lectiu (Tasques de neteja, reciclatge, tasques administratives en consergeria,...)
Suspensió del dret a participar en activitats extraescolars o complementàries (de 15 a 30 dies <u>naturals des de la comissió de la falta</u>)
Suspensió del dret al pati (fins a 7 dies naturals)

Canvi de grup definitiu
Suspensió del dret a assistir a una o més assignatures (entre 7 i 15 dies naturals)
Suspensió de l'assistència al centre educatiu (entre 15 i 30 dies naturals)

2.2 Mesures específiques

MÒBIL

- 1a vegada: L'alumne haurà de fer entrega del mòbil
- 2a vegada: L'alumne haurà de fer entrega del mòbil i haurà de quedar-se 2 dies fora de l'horari lectiu
- 3a vegada: fora mòbil i 7 dies naturals sense pati (reiteració- greu)

VÀPER

- Sempre es farà una retirada de l'objecte
- 1a vegada: L'alumne haurà de quedar-se 2 dies fora de l'horari lectiu
- 2a vegada: 7 dies naturals sense pati (reiteració- greu)

2.3 Mesures provisionals i procediment conciliador

En virtut del principi de proporcionalitat del decret 193/2025, de 12 de desembre, del Consell, de la convivència al sistema educatiu de la Comunitat Valenciana, la direcció del centre educatiu pot aplicar mesures educatives provisionals abans de l'obertura de l'expedient disciplinari o en qualsevol moment de la tramitació, sent tingudes en compte en la resolució de l'expedient disciplinari. A més, la direcció podrà oferir la tramitació del procediment conciliador en l'obertura de l'expedient disciplinari. En aquest cas, la mesura aplicada serà més lleu que la que s'haguera aplicat a l'expedient disciplinari.

El procediment conciliador és una mesura d'aplicació davant de faltes greus, que es podrà dur a terme o acollir-se un cop iniciat l'expedient disciplinari.

Condicions per a l'aplicació del procediment conciliador:

- 1- La direcció del centre oferirà la possibilitat d'acollir-se a la tramitació del procediment conciliador a l'alumnat o, en cas que siga menor d'edat, també al pare, la mare o representants legals, quan hi confluisquen totes les circumstàncies següents:
 - a) L'acceptació i subscripció d'un compromís de col·laboració entre el centre, l'alumnat i els pares, les mares o els representants legals, a fi de coordinar amb el professorat i amb altres professionals les accions i les mesures proposades.
 - b) El reconeixement de la falta greu.
 - c) La petició de disculpes o la reparació del dany.

d) Altres circumstàncies considerades pel centre i que estiguen recollides a les normes d'organització i funcionament, sempre que no suposen discriminació o vulneren algun dret de la víctima o persones perjudicades.

2- Queda exclosa la possibilitat de tramitació per procediment conciliador en qualsevol dels supòsits següents:

a) Quan a l'alumnat implicat se li haja tramitat, al mateix curs escolar, un altre procediment conciliador.

b) Quan l'alumnat o els pares, les mares o els representants legals, en cas d'alumnat menor d'edat, rebutgen la mesura proposada.

c) Quan la falta greu pugui ser constitutiva de delictes i, sempre que s'haja notificat al ministeri fiscal i a la direcció territorial competent en matèria d'educació.

d) Altres circumstàncies considerades pel centre i que estiguen recollides a les nostres normes d'organització i funcionament, sempre que no suposen discriminació o vulneren algun dret de la víctima o persones perjudicades.

9. PROCEDIMENT PER A ARTICULAR LA COL·LABORACIÓ AMB ENTITATS I INSTITUCIONS DE L'ENTORN EN EL PLA D'IGUALTAT I CONVIVÈNCIA

Les institucions de l'entorn amb què habitualment col·labora l'IES ALBAL figuren en el projecte educatiu en l'apartat COORDINACIÓ AMB ELS SERVICIS DEL MUNICIPI I RELACIONS PREVISTES AMB INSTITUCIONS PÚBLIQUES I PRIVADES (PEC, pàg.13).

Per altra banda, al protocol d'actuació davant l'assetjament i/o ciberassetjament cal que les unitats d'Atenció i Intervenció de les Direccions Territorials facen un seguiment dels casos junt amb la Inspecció Educativa. Per tal de tractar les conductes que alteren la convivència de forma greu i reincident (insults, amenaces, agressions, baralles i/o vandalisme) la Direcció del centre, si ho considera convenient, podrà sol·licitar mesures de recolzament i col·laboració externes i recórrer als servicis d'altres Administracions i Institucions: entre altres, els servicis socials municipals, servicis especialitzats d'atenció a la família i la infància SEAFI, les unitats de prevenció comunitàries UPC, les unitats de conductes addictives UCA, USMIA, etc.

En aquests casos, es planificarà la intervenció conjunta amb totes les institucions implicades. Davant de casos de maltractament infantil, La direcció comunicarà la situació d'urgència a la policia local, a la Conselleria de Benestar Social i a la Fiscalia de menors. Davant una situació de violència de gènere i en els supòsits de perill greu i imminent i si la situació ho requereix, es cridarà al 112 i traslladarà a la persona agredida a l'hospital de referència.

La Direcció del centre, podrà sol·licitar mesures de recolzament i col·laboració externes al centre. Si es considera necessari s'establirà comunicació amb el 016 i s'establirà contacte amb altres institucions: entre d'altres, als serveis socials municipals, el SEAFI, els centres de salut, la USMIA, els hospitals més pròxims, o els centres d'acollida i entitats especialitzades.

Davant un cas d'agressió cap al professorat o el personal d'administració i serveis, si els fets pogueren ser constitutius de delictes o falta es presentarà una denúncia davant el Ministeri Fiscal, el Jutjat de Guàrdia o en qualsevol dependència de les Forces i Cossos de Seguretat.

Davant un cas de malaltia o accident se seguirà el protocol marcat per la legislació vigent.

10. ESTRATÈGIES I CRITERIS PER A REALITZAR LA DIFUSIÓ, EL SEGUIMENT I L'AVALUACIÓ DEL PLA D'IGUALTAT I CONVIVÈNCIA EN EL MARC DEL PEC

El Decret 233/1997, de 2 de setembre, i el Decret 234/1997, de 2 de setembre, tots dos del Govern Valencià, atribueixen al consell escolar la competència d'aprovar i avaluar el pla de convivència del centre.

En quant a la difusió, el Pla de Convivència i Igualtat es presentarà a tots els sectors de la Comunitat Educativa utilitzant diferents vies:

1. Xerrades col·loqui a l'assemblea de delegats. S'insistirà als cursos de primer ESO ja que l'alumnat s'acaba d'incorporar al centre.
2. Apareixerà un extracte del NOF i del Pla de Convivència i Igualtat a l'agenda escolar del curs 2026-27.
3. S'inclouran activitats específiques al Pla d'Acció Tutorial.
4. Es recordarà al Claustre de Professors el contingut del Pla de Convivència i Igualtat i on poden trobar tota la informació per escrit.
5. A la reunió d'inici de curs, els caps d'estudis informaran als tutors.
6. Es pujarà una còpia del Pla de Convivència i Igualtat a la pàgina web del centre perquè estiga a l'abast de tota la comunitat educativa.

Respecte al seguiment, la comissió de convivència del consell escolar del centre realitzarà el seguiment del pla de convivència i elaborarà trimestralment un informe, que presentarà al consell escolar. Este informe arreplegarà les incidències produïdes, les actuacions realitzades, els resultats aconseguits i les propostes de millora que s'estimen pertinents. Així mateix, el Consell Escolar participarà també trimestralment del seguiment i avaluació del Pla, ja que haurà d'analitzar els informes que elabore la Comissió de Convivència.

Finalment, la direcció del centre elaborarà un informe anual sobre la convivència del centre, que enviarà a la corresponent direcció territorial. De forma orientativa, l'informe podrà contindre els aspectes següents:

- a) Actuacions de gestió i d'organització del centre que influïxen en la convivència.
- b) Grau de participació en la vida del centre del professorat, de l'alumnat, de les famílies i del personal d'administració i servicis, així com d'altres institucions i entitats de l'entorn.
- c) Actuacions realitzades en l'àmbit de la promoció, prevenció i intervenció en convivència, i efectivitat d'estes.
- d) Conflictivitat detectada en el centre mitjançant l'anàlisi d'algunes variables, entre d'altres, les causes i els tipus de conflictes, els agents implicats i la localització d'aquells.